AZTAG
JOURNAL ARMÉNIEN
B. P. 587
BEYROUTH, Liban

Directeur-Propriétaire
HAIG BALIAN

ԳԻՆԸ
ՍԻՐԻՐԻԱ տար. 425, Վեցամսեայ 225 Ս. Դ.
ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ տարի 6, Վեցամսեայ 4 տոլար
Տնօրէն-Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ

ԱԶԴԱՐԱՐ

ԵՐԿՕՐԵԱՅ ՀԱՅԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ԹԱՐԱԹ ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 31 1931
ԳԵՆՔԷ ZUSC 3.50 Ս. Դ.

Ե. ՏԱՐԻ | Ամեն առաւօտ պէտք է ընել թերթիս տնօրէնին հասցէին | ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ՝ ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ, ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ ԵՒ ՇԱԲԱԹ ՕՐԵՐԸ | Ձեռագրուած ձեռագիրները եւ չեն վերադարձուիր | Թիւ 82 (527)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ԹԻՒՐՔԻՆ ԲՆԱՋԴԸ

Ահագին փոթորիկ և վիլլուկ արձակելէ վերջ, պապանձեցան Թիւրք թերթերու գրիչները և դադրեցան այլևս խօսելէ ու գրելէ ծանօթ «մահափորձ»ի առասպելին շուրջ, որ անամօթաբար ի լուր աշխարհի ազմկայոյզ յայտարարութիւններով տարածայնեցին Թիւրք բերանները։

Ամբողջ Թիւրք թերթեր միակամ և միաձայն խոշոր տառերով արձանագրելէ վերջ թէ՝ երկու հայ ահաբեկիչներ՝ Հրանդ Ճանիկեան և Ցակոբ Աբիկեան ահաբեկչական գաղտնի կազմակերպութեան մը կողմէ կը զրկուէին Պուլուտիէզիի մէջ մահափորձի ենթարկելու համար Թիւրքիոյ վարչապետ Իսմէթը, խոստովանեցան թէ այդ երկու ճամբորդներու վրայ ոչ մէկ փաստ գտնուած է՝ հաստատելու համար որ նման նպատակներ կը հետապնդէին։ Աւելին, «ահաբեկիչ» Աբիկեան անպարտ արձակուեցաւ երկար քննութենէ մը վերջ։

Թիւրք կառավարութեան կողմէ կազմակերպուած հակահայ դաւադրութեան այս վերջաւորութիւնը կարելի չէ վերագրել ոստիկանութեան բարեմտութեան և ոչ ալ Թիւրք պաշտօնեաներու արդարամտութեան։ Էնկիւրիի մէջ պատրաստուած դաւադրութիւնը ի գործ դնողները պէտք եղած ձեռնհասութիւնը կրցան ցոյց տալ և չ'յաջողեցան հաւատարմօրէն կատարել իրենց վստահուած խաղը։ Տարբեր էր ի հարկէ Էնկիւրիի ծրագիրը։ Թիւրք ոստիկաններ միայն Հրանդի սպանութեան մասին իրենց տրուած հրամանը կրցան գործադրել յաջողութեամբ և պահ մը խաբել ամբողջ աշխարհը թէ՝ ան անձնասպան եղած է նաւու ճեմարանի մէջ։

Այս ձև արարքներ և ոճիրներ բնատուր ձիրքն է Թիւրքին։ Սպաննելու և զրպարտելու գործին մէջ Թիւրքը դերազանցող ժողովուրդ չկայ աշխարհիս վրայ։ Բայց այդ ոճիրը թագցնելու և հետքը կորսնցնելու գործին մէջ շատ անփոյթ է և տնձեռնհաս Թիւրք ոստիկանն ու պաշտօնեան։ Հաւաշխարհային պատերազմի միջոցին հազարաւոր հայ դիակներու գլուխները փաթթոցներ կը դնէին, համոզելու համար օտար ականատեսները թէ՝ անոնք Թիւրքերու դիակներ են՝ զոհ հայկական բարբարոսութիւններուն։

Տարաբաղդ Հրանդ Ճանիկեանի պարագան ալ նոյնը չեղաւ։ Նաւապետի և նաւաստիներու աչքին առջև խոշտանգեցին անպաշտպան հայը, 8—10 ոստիկաններ միանգամայն յարձակեցան վրան և բզքտեցին զայն, իսկ վերջը զոհին դիակը քաշքշելով տարին ճեմիշ և կախեցին անոր ցած առաստաղէն։

Եւ այս բոլորը կատարեցին բացի բազմաթիւ ճամբորդներէ և նաւաստիներէ հայ ճամբորդի մը աչքերուն առջև, որ վերջէն իբրև «մեղադրեալ» և «ահաբեկիչ» վար առնուեցաւ և բանտարկուեցաւ։ Աբիկեան հրաշքով մը, կամ Թիւրք ոստիկանութեան ապիկարութեան պատճառաւ, ազատ արձակուեցաւ և պատմեց այդ բոլորը։ Ի՞նչ փոյթ թէ՝ Թիւրք թերթեր և Թիւրք գործակալներու կողմէ կաշառուած թերթեր ուզեցին թագցնել իրականութիւնը և փորձեցին անտեղեակ պահել ընթերցողները Թիւրք ոստիկաններու ոճրագործութենէն, սակայն արար աշխարհ իմացաւ ճշմարտութիւնը եւ ճանչցաւ արդիական Թիւրքիոյ այսօրուան վարիչներուն և կառավարութեան մտածելակերպը։

Ցայտնի է որ ներկայ Թիւրք կառավարութիւնը և ժողովուրդը միակ մտաստեղում մը ունի։— շարունակել կոտորածի ու արեան այն գործը, զոր կիսատ ձգեցին Իթթիհատն ու Թալաաթը։ Թիւրքիոյ մէջ մնացած հայ բեկորներու գոյութիւնը տանջանք մըն է Թիւրքերուն, որոնք կ'ուզեն իրենց ձեռքերուն մէջ ունեցած այդ պատանդներն ալ խեղդել։

Անարիւթիւն է սակայն անզէն ու անպաշտպան ժողովուրդ մը այնքան տմարդի միջոցներով բանջնել ջանալը։ «Արդիական» հովեր ունեցող պետութեան մը համար անպատուութիւն է ոճիրի քաջալերութիւնը։

Սակայն արիութիւն և պատիւ փնտռել ժողովուրդի մը քով, տէրութենէ մը որուն ամենաբարձր պետական անձնաւորութիւնը, տարիներ ոստիկանական նախարարութիւն վարած մէկ անդամը՝ Նազըմ իր յուշերուն մէջ այնքան զզուելի սուտեր և անամօթ զրպարտութիւններ կը լեցնէ։ Կարելի չէ առանց զարհուրանքի կարդալ այդ յուշերը, որոնք թարգմանաբար կը հրատարակուին մեր թերթին մէջ։ Անատոլուի մէջ ծագած բոլոր դէպքերու նկարագրութեանց մէջ, հեղինակը՝ Նազըմ, այնպէս կը յերիւրէ և կը զրպարտէ հայ ժողովուրդը որ յաճախ ծիծաղելի ըլլալու չափ խոշոր հակասութիւններով կը զարդարէ գանոնք։ Ամէն տեղ հայերուն կը վերագրէ նախայարձակ ըլլալու մեղքը և կը մեղադրէ զանոնք փողոցներու մէջ պատռող և ոչէ բանէ անտեղեակ Թիւրքերու վրայ յարձակելու և զանոնք ջարդելու յանցանքով։

Եւ այս բոլորը վերագրելէ վերջ հայերուն, Նազըմ փաշան անամօթաբար և բոլոր դէպքերու արդիւնքին Թիւրքերու ունեցած զոհերուն Թիւրը ցոյց կուտայ քանի մը հոգի, իսկ հայերունը՝ հարիւրներով։ Եթէ հայերն էին նախայարձակները եւ կը ջարդէին առանց խնայելու իրենց հանդիպած Թիւրքերը, ինչ՞ու ուրեմն Թիւրքերու ունեցած զոհերուն Թիւրը այնքան աննշմար պիտի ըլլար ամէն տեղ։

Թիւրքերը այսպէս կը գրեն իրենց պատմութիւնը և Թիւրք թերթեր այս ոգիով կը մեկնեն դէպքերը։

ԿԻՊՐՈՍԻ ԱՊՍՏԱՄԲՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

ՀԱԿԱՀԱՅ ԲՈՒՄՆ ԴՐԳՌՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԿՂԶԻՒ ՄԷՋ

Հայ Առաջ. Փոխանորդը Սպաննուած եւ Եկեղեցին Հրկիզուած?

ՀԱՅՈՑ ԱՌԱՋՆՈՐԴԸ ՈՂՋ ՈՂՋ ՊԻՏԻ ԱՅՐԵՆՔ ԿԸ ՊՈՌԱՆ

Հակառակ Լոնտոնէն և Եգիպտոսէն զրկուած պաշտօնական հեռագիրներու և հաղորդագրութեանց, Կիպրոսի կացութիւնը շատ խառնակ է դեռ և նոր դէպքեր տեղի կունենան ամէն օր։ Ապստամբները կղզիի բոլոր կողմերը նոր թռուցիկներ ցրուած են և հրաւիրած ժողովուրդը մինչև վերջ յարատեւութիւն, անգլիական լուծէն ազատելու համար։ Նմանապէս հրաւէրներ զրկուած են աշխարհի բոլոր կողմերը գտնուող յոյներուն, օժանդակելու այս շարժումին և յաջողցնելու կղզիին կցումը Յունաստանին։ Ապստամբները կը յայտարարեն որ մինչեւ ժամ պայքարը պիտի շարունակեն՝ ապահովելու համար իրենց ազատութիւնը անգլիական կառավարութեան ձեռքէն։

Արտասահմանի յոյները, և մասնաւորաբար Եգիպտոսի յոյները ամէն գնով կը քաջալերեն շարժումը և կը խոստանան ամէն օժանդակութիւն։ Կրսուի որ անոնք արդէն նիւթական զոհողութիւններ բրած են և աշխատանքներ թափած ապստամբութեան սկսելուն համար։

Անգլիացիները սկսած են զօրահանութեան։ 1500 զինուորներ ցամաք հանուած են, որոնք կը կեդրոնանան ծովեզերեայ տեղեր, առանց զապել ջանալու ապստամբութիւնը։ Եթէ ապստամբները յարձակում չգործեն անգլիական ուժերու վրայ, բոլորովին անպատիժ կը մնան։ Կատարեալ պաղարիւնութեամբ դիտող կը հանդիսանան անգլիացիներու տեղի ունեցաւ շարժումներուն։

Առջի օր, երեկոյեան Կիպրոսէն «Գէյքաս» յոգեներ հասաւ մեր նաւահանգիստ։ Մեզի ծանօթ ճամբորդ մը, որ ամբողջ դէպքերու ընթացքին գտնուած է Կիպրոս և ականատես եղած ապստամբական շարժումներուն, հետեւեալ տարօրէն տեղեկութիւնները հաղորդեց մեզ։—

Ապստամբութիւնը սկսաւ շատ անակնկալ կերպով Հոկտեմբեր 22ին, Դշ. օր, երեկոյեան դէմ։ Խուռներամ բազմութիւն մը, բաղկացած ընդհանրապէս գիւղացիներէ և երիտասարդներէ, փայտերով և քարերով զինուած յարձակում գործեցին կառավարատան վրայ և կրակ տուին անոր։ Անգլիացիք հապճեպով հաւաքեցին տեղական ոստիկանները դիմադրելու համար ժողովուրդի յարձակումներուն։ Ոստիկանութիւնը տեսնելով որ խաղաղ միջոցներով չեն ցրուիր անոնք, զէնքի դիմեց և սպաննեց մէկ հոգի և բազմաթիւներ ալ վիրաւորեց։ Ասոր վրայ ժողովուրդը ստիպուեցաւ ետ կենալ։

Ցարձակող խուժանը անվերջ կը կրկնէր, «կեցցէ» Յունաստանի միութիւնը, կեցցէ՝ Վենիզէլոս»։

Միեւնոյն դէպքերը կրկնուեցան կղզիի բոլոր գլխաւոր քաղաքներուն մէջ։ Կրակի տրուեցաւ նաև Ֆամակուստայի կառավարատան չէնքը։ Ֆամակուստայի դէպի Նիկոսիա երկարող երկաթուղային գիծը կտրուեցաւ ապստամբներուն կողմէ և ճամբաները քանդուեցան։ Հեռագրական հաղորդագրութիւնները կղզիի բոլոր մասերուն հետ դադրած են, տրուած ըլլալով որ ապստամբները կտրած են բոլոր հեռագրաթելերը։

Կղզիի կառավարիչին բնակարանը, ինչպէս նաև ոստիկանական տնօրէնութեան պաշտօնատունը, պահականոցները և պետական ինքնաշարժերը հրդեհուեցան և գրաւուեցան ապստամբներու կողմէ։ Բոլոր յարձակումները կը ղեկավարէին Միտրոպոլիտ Քիթիո և երեսփոխան Հաճը Բաւլ, որոնք ժողովուրդը զրգռող ճառեր կը խօսէին ամէն տեղ։

Մահմետականները այս շարժումներու ընթացքին բոլորովին չէզոք մնացին։ Նիկոսիոյ խալաթ երեսփոխան Նէճաթի պէյ առանձին յայտարարութիւն մը հանելով թելադրեց կղզիի իսլամներուն բոլորովին չզոք մնալ։ Հայերը եւս այս շարժումներու ընթացքին մնացին չէզոք։

Դժբաղդաբար սակայն, յոյները չափազանց գրգռուած են հայերու դէմ։ Ամէն տեղ հակահայ քարոզներ կը արուին և Թշնամական վերաբերմունք ցոյց կը տրուի հայերուն հանդէպ։ Ճաւով տեղեկացայ որ Նիկոսիոյ մէջ, ապստամբները յարձակում գործած են հայոց եկեղեցիին վրայ և առաջնորդական փոխանորդը սպաննելէ վերջ, կրակ տուած են եկեղեցիին։ Յոյները այս արարքին իբրև պատճառ ցոյց կուտան հայ փոստպանի մը անգլիացիներուն հաց ծախելը, որովհետեւ յոյները անգլիացիներուն ոչ մէկ կան չեն ծախեր։ Երկու յոյն փոստպաններ, որոնք բռնութեան ենթարկուած են անգլիական ուժերու հաց տալու համար, կրակած են իրենց սեփական փուռերը։

Ամբողջ կղզիի յոյները կատաղիօրէն ատելութիւն կը սնուցեն առաջնորդ Սարաֆեան Սրբազանին դէմ և ամէն տեղ զայն կը որնեն «քա թապսուժէ» (ողջ ողջ պիտի այրենք զայն) պոռալով։ Սարաֆեան Սրբազանին դէմ սկսած այս թշնամութիւնն ու ատելութիւնը անոնք կը բացատրեն, անցեալ տարի, Սրբազանի կողմէ, կղզիի Յունաստանի կցումին դէմ ստորագրուած տեղեկագրով մը և հայերը կը նկատեն հակառակ իրենց իտէային։

Վերջին պահուն շատ ցաւով իմացայ որ ապստամբները յարձակում գործած են Մելքոնեան հաստատութեան վրայ և կրակած զայն։ Իսկ որոշ տեղեկութիւն մը չի կրցայ առնել թէ՝ ի՞նչ եղած են որբերն ու պաշտօնէութիւնը։

Ուրիշ տխուր և սրտաճմլիկ դէպք մը եւ։

Երբ ապստամբները յարձակում գործած էին Նիկոսիոյ կառավարատան վրայ, հայ տասնապետ մը, Գասպար անպաշտ անուն, կը գտնուէր կառավարատան մէջ և պաշտօն ունէր պաշտպանելու պալատը։ Ինչպէս անոր ընկերակցող միւս յոյն և Թուրք ժանտարմաներ, Գասպար ան. պաշտօն ալ կատիպուի զէնք գործածել և կրակել ապստամբներու վրայ։

Վերջը կառավարութեան կարգադրութեամբ, Գասպար կը զրկուի Լիմասոլ։ Հոն եւս կառավարատան վրայ յարձակում կը կատարուի և որու միջոցին ապստամբները կը կորեն անոր ձեռքերն ու ոտքերը։

Ինչպէս գիտէք անգլիական կառավարութիւնը շղթայած է կղզին և անտարբեր վերաբերմունք մը ցոյց կուտայ կղզիի ներսերը կատարած շարժումներուն հանդէպ։ Բացի 15—16 օդանաւերէ ունին թանքեր և վեց զրահաւորներ, որոնք կը գտնուին Լառնաքա, Լեմասոլ և Ֆամակուստա։ Ոչ մէկ անգլիական զինուոր ցարդ կոուած է ապստամբներուն դէմ։ տեղական ուժերն են որ կը գործածուին անոնց դէմ։ Նիկոսիան այժմ երկուքի բաժնուած է, ծովեզերեայ կողմը կը պատկանի անգլիացիներուն, որոնք ամուր դիրքեր չինած են և թելագրած ապստամբներուն որ 100 մէթրէ աւելի չի մօտենան իրենց դիրքերուն։

Ամէն գիշեր, մութը կոխելուն պէս ապստամբները գործի կսկսին և կը յարձակին Յերակները բաղդատաբար աւելի հանգիստ է։

Կիպրոս 28.— Խառնակութիւնները նորէն բռնկեցան Կիպրոսի մէջ։ Ապստամբները յարձակեցան անգլիական Բ. Գօսիսէրի ապարանքին վրայ և պատռեցին անգլիական դրօշը։ Բերիոնիա քաղաքն է այժմ ապստամբներու ղեկավարը։ Այս յարձակման միջոցին ժողովուրդէն հինգ հոգի և ժանտարմաներէն երկու հոգի սպաննուեցան։ Ի վերջոյ անգլիական թանքեր հասան և կրցան ցրուել ժողովուրդը։

ՄԷՏՐՈՊՈԼԻՏ ՔԻԹԻՈ ԵՒ Պ. ՍԷՆԱՖՐԻՆՈՒԹԻՒ

ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ԷՋԵՐ

ՅԱՌԱՋԻԿԱՅ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

ՁԻՆԱԿԱՆ ՊԱՐԻՍՊ ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՇՈՒՐՋ

Ստորերկրեայ ամրութիւններ Ամբողջ Ֆրանսայի սահմաններուն վրայ

Ֆրանսական բանակի ընդհանուր հրամանատար զօրավար Վէյկանի և մարաջախաներ Բէթէյնի և Տէպէնի կողմէ պատրաստուած Ֆրանսական պաշտպանողական յատուկ ծրագիրը այս օրերս քննութեան տակ կը գտնուի։ 1934ին ամբողջանալու սահմանուած այս ծրագրով, Ֆրանսայի հարաւային ծովէն սկսող և Ճերմակ ծովու վրայ վերջացող սահմանը, նոր և ամենաարդիական միջոցներով ամրացնուած չինական պարիսպ մը գտած պիտի ըլլայ։

Այս նոր պարիսպը, չինական հին պարիսպին նման, տեսանելի պատի մը չի նմանիր։ Ամենակարեւոր մասերը ստորերկրեայ են։ Այսօր այդ պարիսպը տեսնողներն ալ միայն այդ գործով զբաղողներն են։ Ոչ ոք անոր մասին բան չի գիտեր։ Ֆրանսացիները չափազանց գաղտնի կը պահեն այս ծրագիրները։ Ամենաարեւակայ տեղեկութիւն մը չեն կրնար ստանալ այդ աշխատանքներու շուրջ։ Զանազան սէրութեանց լրտեսները զբաղելով հանդիսի գաղտնիքը հակակրաւ աշխատանքով, չեն կրցած յաջողիլ և օձիքներն ձեռք տալով իրենց արժանի պատիժը կրած են։

Ամերիկայի ամենահեղինակաւոր զինուորական գրող Մր. Վ. Հ. Վիլլիամ այս հարցին շուրջ շատ կարեւոր յօդուած մը հրատարակած է։ Ատոնց համառօտակիօրէն կը թարգմանենք այդ յօդուածին մէկ մասը։—

Ֆրանսայի կառուցելիք չինական նոր պարիսպը պիտի սկսի Տիւնքէրքէն և երկարելով դէպի Պելֆիքա և Լիւքսէմպուրկ։ Բէնի սահմանը քերելով Զուիցերիոյ սահմանին վրայ անտեսանելի պիտի ըլլայ և պիտի շարունակէ, Մօն Պլանի դիմացէն սկսելով պիտի իջնէ իտալական սահմանէն դէպի Նիս։

Տիւնքէրքի և Լիւքսէմպուրկի մէջտեղ գտնուող սահմանը, նոր պարիսպի ամենաակար տեղը պիտի ըլլայ։ Միայն թէ 1914ի յարձակումներուն, Պելճիքայի կողմէ սկսուած ըլլալը նկատի առնուելով, ըստ այնմ պատրաստութիւններ տեսնուած են։

Հոս, ստորերկրայ 6 մէթր խորութեամբ և 36 քառակուսի մէթր տարածութեամբ պէտոնէ սենեակներ կառուցուած են և անոնք ալ գնդացիրներով եւ պատերազմական մթերքով զարդարուած են։ Ասոնք բոլորովին անտեսանելի են։

Ամենածանր թնդանոթի կրակներուն դիմադրելու ասիճան ամուր եղող պատնէշները հոլի տակէն իրարու միացած են։

Հոս չինուած նոր պաշտպանութեան միջոցներէն մէկն ալ շարժուն խրամներն են։ Ասոնք անիւներու վրայ կը շարժին եւ իրար փորելու, գնդացիրներու տեղեր պատրաստելու եւ նման բոլոր անհրաժեշտ թիւններու յատուկ գործիքներ կը կրեն։ Այս շարժուն խրամները ի հարկին երկաթուղիներու վրայ և ի հարկին ալ ինքնաշարժերու միջոցաւ կրնան փոխադրուիլ։ Այս միջոցին շնորհիւ կարելի կ'ըլլայ մէկ կէսէն միւսը շուտով փոխադրուիլ և ամրութիւններ կառուցել։

Ըստ Ֆրանսական սպայակոյտի հաշուոյն, վտանգի ենթակայ ոեւէ մէկ շրջան, այս շարժուն խրամներու միջոցաւ մէկ շաբթուան ընթացքին կրնայ դիմադրելու պատրաստ վիճակի մէջ գտնուիլ։ Եւ կամ ալ վտանգուած շրջան մը կրկնապէս կարելի է զօրացնել։

Այս նոր պարիսպի ամենէն գօրաւոր մասը, տեսնուած տեղերն են։ Եղած ամրութեանց բոլոր միջոցները և գործիքները ելեքտրականութեամբ և շղթով կը գործեն։ Հաքէնպէրկի բերդը, Մէշ քաղաքը պաշտպանելու համար գետին տակը շինուած է։ Նոր պարիսպը այս կէտէն դէպի հիւսիս և Վօսկ լեռներ կ'իջնէ։ Հաքվալէի բերդը, Ֆրանսա-Բրուսիա պատերազմին շատ կարեւոր դիրք մը նկատուող Վիսէմպուրկին ճիշդ ետեւը կը գտնուի։ 300 արտաքոյ տարածութիւն գրաւող այս բերդը 5 միլիոն տոլար արժած է։

Երրորդ մեծ բերդը Վօսկէտի մէջ կառուցուած է։ Ամենածանր թնդանոթները տեղաւորուած են այստեղ։

Նոր պարիսպը ասկէ վերջ, Զուիցերիոյ, Ֆրանսայի եւ Գերմանիոյ սահմաններուն միացած կէտին վրայ կ'երկարի։ Զուիցերիոյ սահմանէն մինչև Մօն Պլան ցարդ բան մը կառուցուած չէ։ Բայց Իտալիոյ դէմ միևնոյն բարեկամական զգացումը տածուած չէ։ Ֆրանսական բանակին գրեթէ ամէն տորերկրեայ իտալական սահմանին վրայ կեդրոնացած է։ Այս սահմանի վրայ գտնուող լեռնային դիրքերու պահակները կրկնապակուած են։ Շատ մեծ կարեւորութիւն տրուած է նիս քաղաքը իջնող ձորերու թնդանօթներէն և յարձակումներէն պաշտպանութեան։

Այս բոլոր չինութեանց և ամրութեանց նպատակը, Ֆրանսայի յարձակման ենթարկուած առաջին օրէն սկսեալ իր բանակը ամենապաշտպանեալ դիրքերու մէջ տեղաւորելու և մեծ քաղաքները ոեւէ յարձակումէ մը ազատ պահելու համար է։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՊԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐԸ

Գրեց՝ ՖԱԻԶ ՊԷԶ ԷԼ ԶԸՍԷՅՆ

Մուհամէտէն վերջը եկող առաջիմ խալիֆան Ապու Պէքիր էլ Սրտիզ, պատերազմելու գացող հրամանատարներու հետեւեալ հրամանը կուտար.

«Երբ չահիք պատերազմը եւ յաղթանակը ապահովէք, ծերերը, կիներն և երախաները մի սեղանէք. ցանքերը մի այրէք. կենդանիները մի ժորթէք, ազոթարաններու մէջ եթէ տեսնէք քահանաներ և հաւատացեալներ, անոնց մի դպիք, որովհետեւ անոնք Աստուծոյ երկրպագութիւն կընեն. մի՛ քանդէք երբէք ազոթարանները»։

Սուլթան Սէլիմ Ա. օր մը Շէյխ իւլ Իսլամէն ֆէթվա մը ուզեց քրիստոնեաները Բուսէլիէն հանելու կամ զանոնք իսլամացնելու համար։ Շէյխ իւլ Իսլամը չընդունեց, յայտնելով որ այդ ընթացքը իսլամական օրէնքին հակառակ է։

Սուլթան Իպրահիմ հրամայեց Օսմանեան տէրութեան սահմաններուն մէջ գտնուող քրիստոնեաները բնաջնջել. սակայն Շէյխ իւլ Իսլամ արդիւնց զայն։ Վերջը Սուլթան Իպրահիմ նորէն հրամայեց և այս անգամ մի միայն եւրոպացիներու սպանութիւնը պահանջեց։ Շէյխ իւլ Իսլամը չընդունեց և արդիւնց Սուլթանի հրամանը։

Այսպէս, օսմանեան երկիրը եւ ժողովուրդը լաւ էին, երբ կը հնազանդէին և կը յարգէին իսլամական օրէնքները։

Իսլամական կրօնքի և Գուրանը Քէրեմի այսքան որոշ հրահանգներուն և տրամադրութիւններէն վերջ ինչո՞ւ թրքական կառավարութիւնը ժողովուրդի մը ամբողջական բնաջնջումը որոշեց և գործադրութեան դրաւ։ Անոնք օսմանեան տէրութեան իրենց տուրքերը և հարկերը կը վճարէին և կը հնազանդէին բոլոր հրահանգներուն, զինուորական պարտականութիւն կը կատարէին և քաղաքացիներ էին։

Նկատենք որ, հայ երիտասարդներ արժանի են ժամուան, ապա ինչ մեղք ու յանցանք ունին երախաներ և պառաւներ, որոնք տերեւներու պէս այրուեցան և բրնաջինջուեցան։ Ես կը տեսնեմ որ իսլամ ժողովուրդները պարտաւորեն իրենք զիրենք պաշտպանելու Թիւրքիոյ բարբարոսութեանց հանդէպ։ Եւրոպացիները եթէ որոշ պէս չի տեսնեն այս կէտերը, անոնք պիտի կարծեն որ իսլամական կրոնքն է որ կը թոյլատրէ այդ ոճիրներն ու սպանութիւններէն և պիտի նկատեն սև արատ մը մեր կրօնքին։

Մեր թուած համարները Գուրանը քէրիմէն մարգարէի խօսքերը և պատմական փաստերէն կը հակադրի որ թիւրք կառավարութեան բրած և իգործ դրած վայրենութիւնները մեր իսլամական օեհիաթին և օրէնքներուն բոլորովին հակառակ են և մեղադրելի համաձայն մեր օրէնքին։

Հետեւաբար թիւրք ժողովուրդը և իր կառավարութիւնը մի սիւնաման չեն։ Շեհիրքին հակառակ եղող կառավարութիւն մը իրաւունք չունի պնդելու որ ինք միւսլիման է։ Միւսլիմանները կը հրաժարին այս տէրութենէն և զայն կը նկատեն անհաւատ։ Գուրանին և մարգարէներու խօսքերուն հակառակ եղող տէրութիւններու և ժողովուրդներու բացարձակապէս վրդովմունքի չեն կրնար ունենալ։ Եթէ այդպէս չընենք և չընեն ազբաղջ միւսլիմանները, մանկից եղած կըլլան գործուած անարոյ ոճիրներուն և բարբարոսութեանց։

Ամենավերջը իմ մեղադրանքներս կուղղեմ եւրոպական տէրութիւններուն, որովհետեւ անոնք տեսան երկար ատեն թիւրք կառավարութեան վատ ընթացքը եւ ոճրագործ արարքները, սակայն աչքերնին գոցեցին և քաջալերեցին այդ բոլորը, Թիւրքիան հասցնելով այսօրուան վիճակին։

(15) (Վերջ)

ՊԱՂԵՍՏԻՆԵԱՆ ՆԱՄԱԿԱՆԻ

(Սեփական Թղթակցութիւն)

Համիսլամական համագումար եւ Խալիֆա Ապտիլ Մէճիտ.— Դէպի Մէքքէ.— Ցուցաց Պաար. բնութիւնը կճճուած.— Զարգացման ծրագիր.

Երուսաղէմ, 27 Հոկտ. 1931

Երուսաղէմի մեծ միֆթիին եւ Իսլամ Գերագոյն խորհուրդին նախաձեռնութեամբ և հրաւէրով, յառաջիկայ Դեկտ. 7ին, համիսլամական հսկայ համագումար մը պիտի գումարուի քաղաքիս մէջ։ Այժմէն իսկ նախապատրաստական աշխատութեանց ձեռնարկուած է, և ամէն գնով պիտի աշխատուի, որպէսզի իրապէս աշխարհի բովանդակ իսլամութիւնը ներկայացնող ուժեղ ժարմին մը ըլլայ, որը և կարելի պիտի կրնայ դարձնել տրուելիք որոշումներուն միահամուռ ճիգերով գործադրութիւնը։ Մեծ միֆթիի Համ Էմէնն էլ Հիւսէյնին անձամբ արդէն նուիրուած է սոյն համագումարի յաջողութեան աշխատութեանց, և ականաւոր արտասահմանի իսլամ մեծամեծներու և ղեկավարներու հետ յարաբերութեան մէջ է։ Մասնաւորապէս հրաւէր ուղղուած է Եգիպտոսի վեհապետին, որպէս հակայ իսլամ զանգուածի մը պետին, հրաւիրելով զինքը որ իր ներկայացուցիչներով համագումարին մէջ գրաւէ իր տեղը։ Նոյնպէս Հնդկաստանի իսլամաց ղեկավար Շաուքէթ Ալիէն խնդրուած է, որ իր հեղինակութիւնը ի գործ դնէ և բազմանգամ պատուիրակութեամբ մը մասնակցի համագումարին։ Շաուքէթ Ալին արդէն նախապէս խոստացած էր իր մասնակցութիւնը, բայց կը յուսացուի, որ իր մէջոցաուրիշներ ալ պիտի մասնակցին։ Հրաւէրներ ուղղուած են և պիտի ուղղուին Սիւրիոյ, Միջագետքի, Անդրյորդանանի, Եէմէնի, Հիճազի, Եգիպտոսի, Այէրիոյ, Հնդկաստանի, Պարսկաստանի, Աֆղանիստանի, Թիւրքիոյ և այլ Ասիական եւ Ափրիկեան իսլամ երկիրներու, իւրաքանչիւրին լայն իրաւասութիւններով օժտուած պատուիրակութեանց միջոցաւ համագումարին մասնակցութիւնը ապահովելու համար, ուր կը կարծուի թէ իսլամական կարեւոր կրօնական իրաւանց և հարցերու մասին խօսակցութիւններ տեղի պիտի ունենան, և որոշումներ պիտի կայացուին։ Համաձայն մամուլին մէջ երեւցած գրութեանց, համագումարը, բացի ունկնդիրներէ և հիւրերէ պիտի բաղկանայ մօտ, 800էն 1000 պատգամաւորներէ, որոնց բնակութեան և այլ անհրաժեշտ կարիքներու մասին համագումարին նախաձեռնարկ մարմինը կարգադրութիւններ պիտի ընէ։ Ը՛նդ կարծուի, և կը սպասուի, որ Եգիպտոսը 500 պատգամաւորներով պիտի մասնակցի համագումարին։ Ըլլայ Պաղեստինի մէջ, ըլլայ արտասահման, որոշ իսլամական շրջանակներ անկախ և աւելորդ աշխատանք մը կը նկատեն համագումարը, բայց պընդողներ կան թէ ան աւելի քան անհրաժեշտութիւն է այլեւս։

Համագումարը պիտի քննէ, ի մէջ այլոց, իսլամական սրբավայրերու պաշտպանութեան հարցը, բովանդակ իսլամութեան կրօնական հարցերուն միացումը և Երուսաղէմի մէջ իսլամական համալսարանի մը հաստատման պարագան և այլն։

Նախկին Խալիֆա Ապտիլ Մէճիտ ևս կը սպասուի, որ սոյն համագումարին մասնակցի։ Ակէ նաև այդ տարբերութիւնը, որ քանի մը շաբաթ առաջ շրջան ընել սկսաւ, որպէս թէ Խալիֆա Մէճիտ էֆ. առաջարար Երուսաղէմի մէջ բնակելու պայմանաւ խալիֆա պիտի հռչակուի։ Այդ առթիւ փութկոտ բողոքներ ևս ներկայացուց Լոնտոնի թրքական դեսպանը։

Ապտիլ Մէճիտ էֆ.ի խալիֆայութեան պարագան տեղւոյս Իսլամ Գերագոյն Խորհուրդն ալ հերքեց պաշտօնապէս։

* * *

Անդրյորդանի Էմիր Ապտուլլահը կը պատրաստուի, ութը հազար հեւանորդներով դէպի Մէքքէ ուխտագնացութեան մը ձեռնարկել շուտով։ 1926էն ի վեր առաջին անգամն է, որ Էմիրը Հիճազեան հողոտք պիտի կոխէ իր այս ուխտագնացութեամբը։ Ինչպէս որ ծանօթ է, 1926ին Էմիրը իր հոր հանգուցեալ Հիւսէյնին թագաւորին և եղբօր հետ, հեռացած էր Հիճազէն, Վահապիներու յարձակումներուն առջև, և այժմ, դարձեալ նոյն Վահապիներու թշնամական շարժումներուն առջև Անդրյորդանանի սահմաններուն վրայ Էմիր Ապտուլլահին ուխտագնացութիւն մը կատարելը, կարդ մը քաղաքական տրամաբանութիւններու մէջ տարբեր աչքերով կը դիտուին։

Էմիրը կարգադրած և հրահանգած է, առ որ անկէ, որ պաշտօնական ընդունելութիւններ չկատարուին իրեն հանդէպ, այլ սովորական ուխտագնացի մը հանգամանքով ընդունին զինքը և իր հեւանորդները։

Էմիր Ապտալլահ 25 օր Մէքքէ պիտի մնայ, և 15 օր ալ Մէտինէ։ Ուխտագնացներու թափորը երբ Մէքքէի մօտ Արաֆաթ լեռը հասնի, կանգ պիտի առնէ և Արաբական դրօշ պիտի պարզուի լեռան գագաթը։ Զգիտցուիր թէ պարզուելիքը Անդրյորդանանե՞ն դրօշ պիտի ըլլայ, թէ Հիճազեան։

Ամէն պարագայի տակ, ուշագրաւ ուխտագնացութիւն մը պիտի ըլլայ Էմիրին դէպի Մէքքէ ուխտագնացութիւնը։

* * *

Ցունաց պատր. ընտրութիւնը կնճռոտ փուլի մը մէջ մտած է։ Տեղացի արաբ օրթոդոքսները կը պահանջեն, որ պատրիարքի ընտրութեան աշխատութեանց մէջ իրենք ալ որոշ ձայն ու իրաւասութիւն ունենան, ինչպէս նաև յետայսու բարձրագոյն եկեղեցականներ իրենցմէ ալ պատրաստուին։ Այլն։ Ցոյն Միաբանական Սինոդը երեք անգամէ ի վեր չկրցաւ մեծամասնութիւն գոյացնել և ընտրական աշխատութեանց ձեռնարկել։ Երեք անգամին ալ հաւաքոյթները առանց արդիւնքի ցրուեցան։ Տեղացիները անզիջող են իրենց պահանջներէն, իսկ Միաբանութիւնը կ'ուզէ անտեսել զիրենք։ Ինդիրը արդէն զանազան ժողովրդական ժարմիններու միջոցաւ փոխանցուած է կառավարութեան, որը և կամայական ձեռք առած է հարցը։ Ցոյցերը անպակաս են։ Կառավարութիւնը կը ժամանէ երեք կողմեան խորհրդակցութիւն մը գումարել, և համաձայնութեան եզր մը գտնել կողմերուն միջև։ Տեղացիները հիմնական բարեփոխութիւն կը պահանջեն, ինչ որ կառավարութիւնը այժմ կը խուսափի նկատի առնելէ, մինչև նոր պատրիարքին ընտրութիւնը։

Պաար. Տեղապահը քանի մը օր առաջ յայտարարած է, թէ մինչև վերջնական համաձայնութիւն եւ հաստատութիւն, պիտի չձեռնարկէ ընտրութեան...։

* * *

Զարգացման ծրագրի մասին գրած էի իր ատենին այս սիւնակներուն մէջ։ Կ'երևի Անգլիոյ տընտեսական տագնապին հետեւանքով այս ծրագիրն ալ առայժմ մէկդի պիտի ձգուի։ Պ. Լուիս Ֆրէնչ, Անգլիացի պաշտօնատարը, որ ծրագրին գործադրութեան պիտի հսկէր, այժմ մեռցած է երկրագործական տնօրէնութեան, և կը կարծուի որ սոյն պաշտօնատան ալ տնօրէն պիտի նշանակուի շուտով, տրուած ըլլալով, որ տնօրէնութեան պաշտօնը թափուր է ներկայիս։ Ինչպէս որ ծանօթ է, մօտ երկու և կէս միլիոն ոսկիի փոխառութիւն մը պիտի ըլլար Պաղեստինի կառավարութեան, հողամշակութեան զարկ տալու, և ֆելլահ գասակարգին ապրելամիջոցը բարելաւելու համար, բայց տնտեսական սուր տագնապը կը թուի թէ այդ ծրագրին գործադրութեան առայժմ արգելք կը հանդիսանայ։

Ցաւենայն դէպս, որոշ աշխատանքներ պիտի կատարուին բնական է։

ԹՂԹԱԿԻՑ

Ց. Գ.— Ուշ ատեն ստացայ թերթիդ 24 հոկտ., չարաթ օրուան համարը, ուր, տեղւոյս Ս. Յակոբ Վանքին Տնօրէն Ժողովոյ կողմէ, թերթիդ 17 հոկտ. համարով լոյս տեսած մեր մէկ թղթակցութեան առթիւ «Պաշտօնական հերքում» մը զետեղուած էր, առանց հերքելու մեր յիշատակածները։ Յաջորդով պիտի անդրադառնամ երկու խօսքով։ ՆՈՅՆ

ՓԻՂԵՐՈՒ ՀԱՄԵՐԱՇԽՈՒԹԻՒՆԸ

Ափրիկէի մէջ, փիղերը կը բռնուին փոսի մը մէջ ձգելով զանոնք։

Փիղերը վերջնական կերպով գերի ե՞ն, ոչ տակաւին, որովհետեւ այդ հոգամասի փիղերը համերաշխութեան չեշտուած ոգի ունին եւ անոնք որ ազատ են շատ մտացի հնարքներ կը գործածեն ազատելու համար փոսի մէջ ինկած փիղը։

Գերմանացի մասնագէտ որսորդ մը՝ Պ. Ժոզէֆ Տէլսներ հանդիսատես եղած է հետեւեալ դէպքին։

«Իրեր մը, կը գրէ անիկա, մէջը դեռատի փիղ մ'ինկած փոսի մը շուրջ վեց խոյոր փիղերու գալը տեսայ, որոնք իրենց ոտքերով կոխկրտեցին փոսի եզերքները, ծունկի վրայ նստան և իրենց պատիճները ծակի մէջ խօթելով երիտասարդի քիթէն բռնեցին և դուրս քաշեցին։ Այս գործողութիւնը լըմընցնելէն յետոյ, եօթը փիղերն ալ մութի մէջ անհետացան»։

Այսպիսի վայրկեաններու մէջ փիղերու վրայ յարձակում չէ, որովհետեւ չատ կատազի վիճակի մը մէջ կը գտնուին և դիւրութեամբ իրենց չեն մօտեցներ յարձակում գործողը։

ՀԵՏԱՔՐՔԻՐ ՆՕԹԵՐ

ԱՊԱՌԻԿ ԱՄՈՒՍՆՈՒԹԻՒՆ

Միացեալ Նահանգներու Իլլինոյզ Նահանգի Իվանսթըն քաղաքի դատաւոր Պ. Նատրիսրն չատ ազնիւ հրաչալի գաղափար մը յղացած է վերջերս։ Տեսնելով որ չատ մը երիտասարդներ չէին ամուսնանար այն պատճառաւ որ բաւականաչափ դրամ չունէին վճարելու համար «ամուսնութեան արտօնագրի» իրաւունքը, որոշած է երկու ամիս մօրաթօրիում շնորհել նորապսակներու. և ասկէ զատ ժողովուրդին ծանուցած է որ կարելի պիտի ըլլայ սոյն իրաւունքը վճարել ամսավճարներով։ Բացի ասոնց, տեղեկացուցած է որ հարսանիքի օթօմոպիլի ծախքը պիտի հոգացուի քաղաքապետական վարչութեան կողմէ։

Դատաւոր Նատրիսրնի այս որոշումը ուրախութեամբ հանդիպեց Իվանսթընի երիտասարդ սիրահարները և ամուսնութեան յայտարարութիւններու տեղալ սկսան քաղաքապետարան։

Ապառիկ ամուսնութիւն, ահա չատ արդիական և չատ ամերիկեան դաղափար մը։

ՕԴԱՆԱՒԱՇԻՆ ՎԷԹԵՐԱՆ ՄԸ

Վերջերս, Ֆրանսայի մէջ հանգըստեան կոչուած է Լոմէթր անուն ունեցող օդանաւորդը, որ իր կեանքին 26 տարիները օդանաւային սպասարկութեան մէջ անցուցած է։ Լըմէթր, աշխարհի վրայ առաջին օդանաւորդն է, որ հանգստեան կը կոչուի։ Անիկա, պատերազմի ընթացքին մեծ ծառայութիւններ մատուցած է ֆրանսական բանակին։ Թաքին մեծ ծառայութիւններ մատուցած է ֆրանսական բանակին և երկար տարիներ այլեւայլ մոիչքներու մրցանակները իրեն վերապահած է։ Լըմէթր, իր կեանքին մէջ 4800 ժամ օդին մէջ մնացած է, այսինքն, իր ամբողջ կեանքին մօտաւորապէս 8 ամիսը անցուցած է օդէն մէջ։

ՏՈՒՐՔԵՐԸ՝ ԱՌԱՋ ԵՒ ՀԻՄԱ

Անօրէնի կողմէ անգլիացի ժողովուրդին պարտադրուած նոր տուրքերը, հին ժամանակներուն գանձուած տուրքերուն հետ քաղդատելով, հանեմատաբար թեթեւ են։ 1695ին, Անգլիոյ մէջ տուրք կը վճարէին ամուրիները, ամուսնալուծուածները, հարսնցուները։ Աւելի նորերէն փիթը՝ տուրք սահմանած էր գլխարկներու, տանտրուհիներու, սպասուհիներու, ձիերու, կնոջի արարողութեանց, թաղումներու, ծնունդներու, գեղեցիկներու և նոյնիսկ պատուհաններու վրայ։ Բրոմէլ, մինչեւ իսկ տուրք գանձեց Ծննդեան «Փլում Փուտինկէյն» (խմորեղէն մը)։

Մինչեւ 80 տարի առաջ, թերթերը, գրոյժոթուղթի տուրք կը վճարէին իւրաքանչիւր օրինակի համար, նոյնպէս տուրքի ենթակայ էին ծանուցումները և թերթի սուղ էր, — կը ծախուէր մինչեւ 6 փէննի։

Այսօր, մինչ մէկ կողմէն թերթերու ծանուցումները տուրքէ բոլորովին ազատ են Անգլիոյ մէջ, անդին, Ֆրանսայի, Գերմանիոյ, Իտալիոյ և հարեւան Սերպիոյ մէջ տուրք կը վճարուի ծանուցումներու համար։ Ֆրանսայի մէջ մանաւանդ, ազատութեան... տուրք կը վճարեն 30 տարեկանէն վեր եղող տուն-մնայ աղջիկները...

29 ՄԻԼԻՈՆ ՈՍԿԻ ԾՈՎՈՒՆ ՑԱՏԱԿԸ

Ֆրանսայի Նանթ քաղաքին մօտ ընկղմած «Լեբոսպ» չոգենաւին դըրամարկղը, որուն մէջ պահուած էին 12 միլիոն ոսկի (ոսկեղրամ և ձոյլ ոսկի), տակաւին չեն կրցած բանալ, աշխատանքները կատարող սուզակները, ծգած փոթորիկին հետեւանքով։ Սակայն յոյս կայ որ պիտի կարենան վերջապէս մէջտեղ բերել այդ մեծ հարստութիւնը։ Ցետոյ պիտի մեկնին Անգլիոյ ծովեզերքը, պատերազմի ատեն թորփիլոյներ ընկղմած «Օրէանիկ» եւ «Հաուրինտիկ» նաւերուն հարստութիւնները հանելու։ Առաջինին մէջ կը գտնուի 10 միլիոն ոսկի արժէք ունեցող ձոյլ ոսկի, իսկ երկրորդին մէջ 7 միլիոն ոսկի սթերլին։

ԵՐԵՐԱՑՈՂ ԿՂԶԻ ՄԸ

Սուսատրա և Ծավա կղզիներուն միջեւ պղտիկ կղզի մը կը գտնուի, որուն բնակիչները, մասաւորապէս տասը հազար, բոլորն ալ չինացի են։

Այս կղզին վերջերս սկսաւ երերալ, երբեմն տասը մեթր ծովուն վրայէն բարձրանալով, երբեմն ալ հինգ մեթր ծովուն մէջ սուզուելով։ Երկրաբանները կ'ըսեն թէ Գարագաթաս հրաբուխին պայթումներէն յառաջ կուգայ այս երերումը։

Առաջին օրերը մինչեւ յիսուն մեթր բարձրացաւ, բայց յետոյ բարձրացումը տասը մեթրի իջաւ։

Սուսաթրայէն և Ծավայէն նաւեր ղրկուեցան սոյն կղզիին բնակիչները առնելու համար։

ԱՆԽԱՐՀԻՍ ԱՄԵՆԱՄԵԾ ԼՐԱԳԻՐԸ

Աշխարհիս ամենամեծ լրագիրը Միացեալ Նահանգներուն մէջ, ինչպէս պիտի կարծուէր, ոչ այ Անգրլիոյ մէջ կը հրատարակուի, այլ Մեքսիկայի մէջ։ Տասը էջ ունի և ծաւալը, որը մինչեւ հիմա 2 անգամ 2 մեթր էր, հիմայ 2 անգամ 3 մեթր է։

Սոյն լրագիրը Մեքսիքայի կըրթական նախարարութեան կողմէ կը հրատարակուի, և նպատակն է ժողովուրդին զարգացումը։ Այս պատճառաւ — չնայիր որ այլ կը փակցուի քաղաքներու և գիւղերու մէջ պատերուն վրայ։ Ծանրապէս կը պատժուին անոնք, որոնք կը պատռեն լրագիրները։

ՏԱՍԸ ՏԱՐԻ ՑԵՏՈՑ

Ամերիկայի մէջ, Տավիտ անուն մէկը նամակ Հուայիը մեռցուցած բլլալով 1921ին, մասնան դատապարտուեցաւ։ Սակայն կատարուած բժշկական քննութենէ յետոյ, իր խելագարութիւնը հաստատուելով յիմարանոց առաջնորդուեցաւ։ Դատարանին որոշման մէջ կը յիշուէր թէ եթէ Տավիս խելքին հետ ասարակցութիւնը գտնար, անմիջապէս պէտք էր մահվրճիռը գործադրուի։ Անցեալ չաբթու, բժիշկներու յանձնախումբ մը, քննելով Տավիսը, յայտնեց թէ Տավիս բոլորովին առողջացած է։ Ասոր վրայ, Տավիս յիմարանոցէն բանտ առաքնորդուեցաւ և իր մահապարտիր պիտի գործադրուի նոյեմբեր 23ին, այսինքն տասը տարի յետոյ։

Կարդացէ՛ք և Տարածեցէ՛ք «ԱԶԴԱԿ»ը

ՆԱԶԸՄ ՓԱՇԱՅԻ ՑԻՇԱՏԱԿՆԵՐԸ

ՍՎԱԶԻ ԿՈՒՍԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ ԱՊՈՍՏԱՄԲՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

ՀԱՅԵՐՈՒ ԲՈՂՈՔՆԵՐՆ ՈՒ ՊԱՀԱՆՋՆԵՐԸ

ՍՈՒԼԹԱՆ ՀԱՄԻՏ ՔՐԻՍՏՈՆԵԱՆԵՐՈՒ ՊԱՇՏՊԱՆՆ ԷՐ...

Հայ քամիթաճները, իրենց համար իմ գործածած «ալրաէրի» ածականը չեն հաւնած, էֆէնտիները իրենք զիրենք արժանի չեն տեսած այդ բացատրութեան, որովհետեւ հերոսութիւն կը նկատէին անոնք իրենց ըրածները։ Մզկիթներու մէջ աղօթող ժողովուրդին վրայ յարձակիլը ամէն պարագայի հերոսութիւն չի նկատուիր։ Ամէն տեսակ ինքնապաշտպանութեան միջոցներէն զրկուած գիւղ մը զինուած չէթէներով կոխելը և ժողովուրդը սեղնելը և վերջն ալ այդ սեռերները այրելը քաջութիւն չէ։ Ճամբայէն անցնող խեղճ ճամբորդի մը վրայ, պատուհանէն գնդակ նետելով սեղնելը հպարտութիւն չի կրնար համարուիլ։

Այս բոլորը մէկ կողմ, քամիթաճներուն պետերը ձերբակալուած, ամենարիւնարբուներն անգամ լռեցուած և կառավարութեան յանձնակը տարած մէկ շրջանին մէջ, նորէն արիւն թափելու ձեռնարկելը ինչպէ՞ս կարելի է բացատրել։

ՔԷՍԲՐԻԻ ԳԱԶԱԻ ԱՊՈՍՏԱՄԲՈՒԹԻՒՆԸ

Ահա, միայն արիւն թափելու համար պէտք է ըլլայ որ, Սվազ կուսակալութեան Քէսբրիի գաղան թաներավայրը եղաւ քամիթաճներուն, ուր սկսան ձիարշաւ խաղալ անոնք։

Նիքսարի ապստամբութեան խաղաղեցնելու օր մը վերջ, Ամասիա սանճագին ենթակայ Քէսբրիի գաղաի կեդրոնին մէջ, հայերը չատ ազէտ կերպով սկսան ապստամբութիւն յառաջացընել։

Ժողովուրդը գիշերուան նամազը կատարելով մզկիթներէն կը ցրուուէր։ Մէտրէսէի ուսանողներէն Պաֆրացի Էմին էֆէնտի մզկիթէն մը կը վերադառնար։ Ճամբու մէջտեղ ան չէթէներու յարձակման ենթարկուեցաւ և մէկ գնդակով վիրաւորուեցաւ։ Էմին էֆէնտի «աՀ զարնուեցայ» ըսելով երբ գետին փռուեցաւ, թիւրք ժողովուրդին վրայ համազարկ գնդակ տեղալ սկսաւ։ Հայ մը, բարձր տեղ մը եղած կը պոռար.

— Հայտ՛ նային, Ձեր այդ նշանաւոր Քէսբրիլիլիլ փաչաները թող գան ալ ազատեն Ձեզ։ Քէսբրիլիլեն ալ Ձեր Սուլթանին նման զալըմին մէկն էր։ Դուք, ո՞վ թիւրքեր, նայինք դուք աւելի զալըմ էք թէ՝ Հնչակեանը։

Ուրիշ հայ մը ալ հօճաի տարազը հագնելով, թիւրք թաղերու մէջ պտտելով կը պոռար.

— Հայերը մէկտէսէները կոխեցին և սկսան կոտորել թիւրքերը։

Թէ Էմին էֆէնտիի վիրաւորուելէն և թէ ալ թիւրք թաղերու մէջ կատարուած այս բրօբականներէն թիւրք ժողովուրդը գլխուելով յարձակում գործեց հայերու վրայ։ Գիշեր ըլլալով հայը հայուն դէմ գնդակ կը նետեր և թիւրքն ալ թիւրքին դէմ, որով կը պատահէր որ սխալմամբ իրար զարնէին։

ՀԱՅԵՐ 50 ԻՍԿ ԹԻՒՐՔԵՐ 5 ՄԵՌԵԼ, ԿՈՒՆԵՆԱՆ

Դազաի մէջ գտնուող 5-10 ժանդարմաները աշխատեցան ջարդը դադրեցնելու։ Բայց ան թիւր կ'արդիւնէր ամէն բան։ Մինչեւ հետեւեալ առաւօտ չարսնանակուեցաւ կոտորածը։ Թիւրքերը 5 մեռել և 8 վիրաւոր, իսկ հայերը 50 մեռել և 15 վիրաւոր ունեցան։

Առաւօտն ջարդը վերստին սկսելու վրայ էր։ Որովհետեւ հայ քամիթէներ, ճամբու մէջ նորէն թիւրք ոստիկան մը սպանեցին։ Բայց գիշերը հեռադրով պահանջուած զինուորական ուժերը հասած և կացութեան տէր եղած էին։ Սվազի կուսակալութեան այս վերջին ապստամբական շրջանն ալ բնական վիճակ մը ստացած էր։

Պարտուած և անիծուած քամիթէն ամէն տեղ եղածին պէս, խաղաղութիւն վերահաստատուելէն վերջ, իրենց ապրանքներուն կողոպտուած ըլլալուն և բռնութեան ենթարկուած ըլլալուն համար բողոքել կառաջարկէին հայերուն և ամէն տեսակ սպառնալիքներ կընէին անոնց։

Իրենց ամենամեծ բողոքը քիւրտերու մասին էր. բայց քիւրտերը տարբեր էին, թիւրքերը տարբեր, իսկ կառավարութիւնը բոլորովին տարբեր։ Փոխանակ անմեղ թիւրքերու վրայ յարձակելու, ինչո՞ւ կառավարութեան չէին դիմեր և իրենց իրաւունքները չէին պահանջեր։

Թիւրք մը հայ մը սպանած է, և կամ այ աշիրէթ մը հայերու ապրանքներն ու գոյքերը կողոպտած է, չէ՞, հայտ ուրեմն, յարձակում թիւրքերու վրայ։ Բնականաբար այս կատակերգութեան ոչ ոք կը հաւատար։ Ամէն կողմ պատերազմական ատեաններ հաստատուած և հայերէ և թիւրքերէ կազմուած քամիսիոն մը յաւ մը քննելէ վերջ, կամ նոյնութեամբ կը վերադարձնէին հայերու կողոպտուած գոյքերը և կամ ալ փոխարէնքը կուտային։

ՍՈՒԼԹԱՆ ՀԱՄԻՏ ՔՐԻՍՏՈՆԵԱՆԵՐՈՒՆ ՊԱՇՏՊԱՆ?

Սուլթան Ապտիլ Համիտի վարչութեան քմահաճին և ապօրինի եղանակէն բողոքողներէն և զժգոհներէն մէկն ալ եւ, Զապիէ Նազրիզ էր։ Բայց այս կէտը կը խոստովանիմ որ այդ քմահաճին և ապայօն գործերէն մեսասողները մի միայն միւսլիմանները կըլլային. քրիստոնեայ տարբեր փոքրիկ գումարի մը փոխարէն զինուորութենէ ազատ կը մնային եւ վաճառականութեան ու արհեստներու տէր կը դառնային, մինչդեռ թիւրքը իր արիւնը նէմէնի, Մակեդոնիոյ, եւայլ տեղեր կը հոսեցնէր և կ'աշխատէր այս քրիստոնեայ էֆէնտիներուն հանդիսին ու երջանկութեան։

Գլուխիր Սուլթան Համիտը գտնուելով, ամբողջ Մակէյինը և բոլոր նախարարներն ու ատար տէրութենց դեսպանները քրիստոնեաներուն պաշտպաններն էին։ Այդ պաշտպանութիւնները միշտ իվնաս թիւրքերու տեղի կունենային։

Սվազի ապստամբութիւնները այս կերպով զսպուելու միջոցին Էնկիւրիի կուսակալութիւնը ապստամբութեան մէջ կը տրորուէր։ Բայց անկէ առաջ Եանիա կուսակալութեան մէջ պատահած յիմարական դէպք մը նկարագրենք։

Պիտի տեսնէք թէ՝ հայ քամիթաճները որքան տգեղ միջոցներ ի գործ կը դնէին մեր կառավարութիւնը մնասելու եւ երկրի խաղաղութիւնը վտանգելու համար։

Եւ գիս կը նկատէին իրենց դահիճ, երբ հս կուզէի խաղաղեցնել երկիրը։

(Շար.)

ՀԱՅ ԿԵԱՆՔ

ԳԵՂՈՒԹԱՀԱՅ

ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆԸ ԵՒ ՕՐՈՒԱՆ ՏԱԳՆԱՊԸ ՊԱՇՏՕՆԵԱՆԵՐՈՒ ԹՈՇԱԿՆԵՐԸ ԿԸ ԶԵՂՋՈՒԻՆ ՆԵՐԳԱՂԹԻ ՄԱՍԻՆ

Բարեգործական Ընդ. Տնտեսութիւնի Դիւանին ստացուած հետեւեալ զեկոյցը.—

Քանիցս կեդր. Վարչ. Ժողովը, լրջօրէն զբաղուեցաւ համաշխարհային տնտեսական անօրինակ տագնապին ստեղծած դրութեամբ, որ շեշտուած անգլիական ոսկիի անկումովը, ազդած է նաեւ Միութեանս ելմտական կացութեան վրայ, իր հիմնադրամները մեծ մասը անգլիական, Լոնտոնի ինչպէս նաեւ Նիւ Եորքի դրամատնոց մօտ գտնուելուն: Կեդր. Ժողովը վերաքննելով իր արժեթուղթերուն ներկայ վիճակը, յետ երկար ուսումնասիրութեանց եւ խորհրդակցութեանց, միաձայնութեամբ խոհեմութիւն սեպեց առայժմ ըստ պատշաղական դիրք բռնել, զգուշանալով ոեւէ գործողութենէ, որ ներկայ գահավիժումներու շրջանին, պարզապէս շահադիտական բնոյթ մը կրնայ զգենուլ՝ երբ աշխարհիս տնտեսական հաւասարակշռութիւնը բոլորովին խախտած է։

Միւս կողմէ, նկատի առնելով Միութեան հասոյթներուն նուազումը, որպէս անմիջական հետեւանք տնտեսական յետաշրջումներուն, Կեդր. Ժողովը իր ծոցին մէջէն կազմեց հանձնաժողովով մը, որուն առաջին եզրակացութեանց համաձայն առժամապէս աւելի կամ պակաս զեղջումներ ըրաւ, Կեդրոնի պաշտօնեաներուն թոշակներուն վրայ (վարիչ-պատուիրակը յօժարակամ 20 առ 100 զեղչ մը ընդունեցաւ) Միւս շրջանակներուն մէջ ևս խնայողութիւններ պիտի կատարուին հետզհետէ։

Կեդր. Վարչ. Ժողովը յաջորդաբար խորհրդակցութիւններ կատարեց Հայաստանի ներքաղաքի եւ Սուրիոյ տեղւոյոյն ծրագիրներու գործադրութեան վերաբերեալ խնդիրներու մասին, եւ որոշում կայացուց կոչ մը հրատարակել այս երկու կենսական ձեռնարկներուն համար, որոնց տարակոյս չկայ թէ գաղութահայութիւնը եւ մասնաւորաբար Հայրենակցական եւ այլ ազգանուէր կազմակերպութիւններ պիտի յուզեն մերժել իրենց դրական օժանդակութիւնը։ Հրաշալի զրկել նաեւ պատուիրակ մը, գործակցելու համար Հայաստանի կառավարութեան ներկայացուցիչ Տ. Շահվէրտեանի, որ Նոյեմբերի ընկիզքը Աթէնք կը ժամանէ։

Կեդր. Ժողովը կարեւոր խորհրդակցութիւններ ունեցաւ նաեւ Ամերիկայի եւ աւելի մասնաւորապէս Եգիպտոսի շրջանակներուն մասին, այս վերջինի յարաբերութեանց եւ իրաւասութեանց նշդուին, ինչպէս նաեւ ընդհանուր քննիչի մը պաշտօնին նկատմամբ։

ԵՐԿՈՒ ՄԱՀԵՐ ՓԱՐԻԶԻ ՀԻՆ ԳԱՂՈՒԹԷՆ

Անցած շաբաթուան ընթացքին, քանի մը օր տարբերութեամբ մեռան Փարիզի հին գաղութի անգամներեն պ.պ. Արամ Ղոնչէկիլ եւ Արամ Ձեվանիրճեան։

Պ. Ղոնչէկիլ 30-40 տարի առաջ գտնուած է Ամերիկա, եւ յանախ կը պատմէր որ «Հայրենիք»ի հիմնադիրներեն եղած է։ Իսկ Պ. Ձեվանիրճեան Փարիզ հաստատուած առաջին առեւտրականներեն կը համարուի։ Երկուքն ալ եղած են մնայուն անդամները Փարիզի եկեղեցիին շուրջ կազմուած հաստատութեանց— Հոգաբարձութեան։ Վարչական Ժողովի, Ազգասէրներու, Կարմիր Խաչ եւայլ։ Մէկ խօսքով, հին դպրոցի ազգասէրներ։

Ունեցած են նիւթական փայլուն դիրք, թեւ Պ. Ղոնչէկիլի համար կը պատմեն որ վերջին օրերը մտցուած էր ծանր անձկութեան։

ՀԱՅ ՄԸ ԿԸ ՄԱՍՆԱԿՑԻ ՄԱՍ Ի ՄԷԿ ԹԻՇԱՏԱԿՍԸՐԱՆԻ ՄՐՃՈՒՄԻՆ

Մասաչուսէդ նահանգը որոշած է 1,000,000 տոլարնոց յիշատակարան մը կանգնել Գոսսոն քաղաքի Ֆէնուէյ կոչուած քաղին մէջ ի յիշատակ մեռած զինուորներու։

Այս շէնքին յատակագիծը պատրաստելու համար մրցման մտած են նոյն նահանգէն 300 նարտարապետներ, որոնցմէ մին է ծանօթ հայ մը, պ. Դասպար Ռոսիկեան (նարտարապետ) ի Վուսար։

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱԼԻՒՐԸ ԿԸ ՄՂԻ

Քանի մը օրէ ի վեր անակնկալ յուզում մը կրեցին պիւրէի գիներբ։ Նախապէս 96 դահեկան արժող Դամասկոսի առաջին տեսակի ալիւրը բարձրացաւ 120ի, իսկ 110 արժող պարկը 130ի։ Պէյրութ պատրաստուող տեղական ալիւրը 89 դահեկանէն բարձրացաւ 120ի։

Ցեռ ճնշութեան հասկցանք որ այս յանկարծակի բարձրացման պատճառը ցանցիրուս այս տարի լու չ'ըլլալն է։ Պաղեստինի մէջ մանուանց աւելի տկար եղած են ցանքերը եւ այդ պատճառաւ ալ Պաղեստինցի վաճառականներ գնած են մեծաքանակ ալիւր փոխադրել Սուրիայէն։

ԱՆՁՆԱՇՊԱՆ ՀԱՅԸ

ՅԻԼԱՆԿԱԼՈՅ ՈՒՆԻ ԵՂԵՐ

Անձնասպան Արքին Օղլանեանի մարմնին դիտցնութիւնը երեւան հանած է որ ան Ֆրանկախտ վարակուած էր եւ որուն հետեւանքով ուղեղային խանգարում մը ունեցած։

Բժիշկներ կը կարծեն որ անձնասպանութիւնը հետեւանքն է ուղեղային խանգարման մը, կը գրէ «Էլ Անրար»։

ԹԻՖՕՅԻՏԻ ՆՈՐ ԴԷՊՔԵՐ

Ժանցաւոյի կողմէ տրուած տեղեկագիրէ մը կը հասկցուի որ Շուլիքի մէջ Թիֆօյիտի նոր դէպքեր պատահած են։ Երեք հոգի մեռած է։

Այս լուրը հասնելուն պէս Առողջապահական նախարարութեան դիմում կատարուեցաւ եւ սուղուեցաւ լուրի ճշտութիւնը։ Նախարարը աւելցուցած է նաեւ թէ երեք դէպքեր ալ պատահած են Ֆրուն Շրպէի մէջ, որոնցմէ մէկը մեռած է։

Սայսայի մէջ հինգ հոգի վարակուած են, իսկ Հէրմիլ մէկ հոգի։

ԹԻՖՕՅԻՏԸ

Անցեալ շաբաթուայ ընթացքին, Լիբանանի մէջ պատահած են թիֆոյիտի 22 դէպքեր, 9՝ Պէյրութ, 9՝ լեռնային Լիբանան, 2՝ Հիւսիսային Լիբանան, 2՝ Պէքաա

ԱՇԽԱՏԵԼՈՒ ՄԻՋՈՑԻՆ

Լաիգնեռու դպրոցին մօտերը, որմնադիր Ձրրիսս Խպրանիմ տան մը շինութեան գործին մէջ կախուեցաւ։ Անակնկալօրէն օգակոչ տանիքէն քար մը ինկաւ գլխուն եւ գայն ծանրօրէն վիրաւորեց։

Խեղճ ափսեսաւոր յուսահատ վինակի մէջ փոխադրուեցաւ հիւանդանոց։

ՊԱՇՏՕՆԱԹԵՐԹԻՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒՄԸ ՏԱՐԻՆ 12,000 ՈՍԿԻ ԿԱՐԺԷ...

Ցառաջիկայ նախահաշիւի ճախագիծին մէջ 12000 ոսկի յատկացուած է Լիբանանի հանրապետութեան պաշտօնաթերթին հրատարակութեան համար։

Կ'իմանանք որ բազմաթիւ երեսփոխաններ, իրաւամբ, նկատելով որ այս գումարը չափազանց շատ է, մտադիր են կառավարութիւնը հարցապնդել այս մասին, երեսփոխանական ժողովի յառաջիկայ նիստերու ընթացքին։

ԱՐԵՒԻ ԽԱՒԱՐՈՒՄ

Ցառաջիկայ Նոյեմբեր 10ին, արեւամուտի միջոցին, արեւի մասնակի խաւարում մը տեղի պիտի ունենայ եւ տեսանելի պիտի ըլլայ Լիբանանի մէջ։

ԵՐԵՔ ՅԱՆԴՈՒԴՆ ՆԱՒԱՐԿՈՂՆԵՐ

Երեք յանդուգն երիտասարդ նաւարկողներ հաղթապեսական խորհուրդին ներքակն ոչակցութիւն մը խնդրած են, նաւակով մը Միջերկրականը կտրելու համար։

Քաղաքապետական խորհուրդը այս երեք երիտասարդներուն դիմումը փոխանցած է տեղական կառավարութեան։

5 ՂՐՇԻ ՀԱՄԱՐ ՈՃԻՐ ՄԸ

Ապայլաքիթ Սայսոն անուն տեղացի մը տապիկ գնեց Մուհամմէտ էլ Գաշանն եւ ցնի տուրջ տարակարծութիւն մը ունեցան։ Ապայլաքիթ 5 դահեկան պակաս տալ կուզէր։ Կռիւ մը տեղի ունեցաւ անոնց միջեւ, որու միջոցին խանութպանը գաւազանով մը ծանր կերպով վիրաւորեց առաջինը։

ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՊԱԼԱՏԸ ԿԸ ՓԼԻ

Առջի օր, Լիբանանի պալատին մէջ, ներքին նախարարութեան գրասենեակներէն մէկուն տանիքը փլաւ, հիւս այն միջոցին, երբ Պ. Խաժեն Բրզգալա, նախարարութեան քարտուղար դուրս եկած էր։ Եթէ ան մեկնած չըլլար, որովհետեւ հիւս իր նստած աթոռին վրայ ինկած են ծանրութիւնները կորուածպիսիներ։

400 ՀԱՆԻՆ ԿԸ ՓՃԱՑՈՒԻ

Առջի օր, արդարութեան պալատին առջեւ 400 հիւս ածիսն եւ հաւիս այրեցաւ, որոնք անցած քանի մը ամսուան ընթացքին գրաւուած էին զանազան մամանենգներէ։

ՍԱՀՄԱՆԱԳԾՄԱՆ ՅԱՆՁՆԱԽՈՒՄԸ

Սահմանագծման մնայուն յանձնախումբը իր յորդոր նիստը պիտի գումարէ 12 Նոյեմբերին Ատանայի մէջ։ Բ. Գոմիսերութիւնն ու թիւրք կառավարութիւնը այս օրերս որոշեցին պատուիրակներ։

Ֆրանսական պատուիրակներն են Հալէպի պատուիրակ պ. Լավասպրը, Քոլոնել Գենուա եւ երկու սպաներ, թիւրք պատուիրակութեան անդամներն են Ատանայի կուսակալ Լէսէմ, Քոլոնել Միւմբաշ, հարիւրապետներ Ինանն եւ Տաղուս։

Այս նիստին խնդրոյ առարկայ պիտի ըլլան ազգային խնդիրներ եւ երկու երկիրներու մէջ գտնուող փախստական ոճրագործներ։

ԽԱՒԻՔԱՅՈՒԹԵԱՆ ՇՈՒՐՋ

Օսմանեան կայսերական ընտանիքին թոխան մը ստացած է նախկին Սուլթան Խալիֆա Ապդիլ Մեճիտեն Ցամակ մը, որուն մէջ ան կը յայտարարէ թէ Պէյրութ պիտի գայ Նոյեմբերի վերջին առաջ։

Իր ճամակին մէջ նախկին Սուլթանը ակնարկութիւն կ'ընէ խալիֆայութեան հարցին, բայց կրսէ թէ խալիֆայի նոչակումը տեղի պիտի ունենայ Մէքքէ եւ ոչ թէ Կոնսպանդիմ մէջ, որոնցմէ մէկը մեռած է։

Սայսայի մէջ հինգ հոգի վարակուած են, իսկ Հէրմիլ մէկ հոգի։

ԹԻՖՕՅԻՏԸ

Անցեալ շաբաթուայ ընթացքին, Լիբանանի մէջ պատահած են թիֆոյիտի 22 դէպքեր, 9՝ Պէյրութ, 9՝ լեռնային Լիբանան, 2՝ Հիւսիսային Լիբանան, 2՝ Պէքաա

ԱՇԽԱՏԵԼՈՒ ՄԻՋՈՑԻՆ

Լաիգնեռու դպրոցին մօտերը, որմնադիր Ձրրիսս Խպրանիմ տան մը շինութեան գործին մէջ կախուեցաւ։ Անակնկալօրէն օգակոչ տանիքէն քար մը ինկաւ գլխուն եւ գայն ծանրօրէն վիրաւորեց։

Խեղճ ափսեսաւոր յուսահատ վինակի մէջ փոխադրուեցաւ հիւանդանոց։

ՊԱՇՏՕՆԱԹԵՐԹԻՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒՄԸ ՏԱՐԻՆ 12,000 ՈՍԿԻ ԿԱՐԺԷ...

Ցառաջիկայ նախահաշիւի ճախագիծին մէջ 12000 ոսկի յատկացուած է Լիբանանի հանրապետութեան պաշտօնաթերթին հրատարակութեան համար։

Կ'իմանանք որ բազմաթիւ երեսփոխաններ, իրաւամբ, նկատելով որ այս գումարը չափազանց շատ է, մտադիր են կառավարութիւնը հարցապնդել այս մասին, երեսփոխանական ժողովի յառաջիկայ նիստերու ընթացքին։

ԱՐԵՒԻ ԽԱՒԱՐՈՒՄ

Ցառաջիկայ Նոյեմբեր 10ին, արեւամուտի միջոցին, արեւի մասնակի խաւարում մը տեղի պիտի ունենայ եւ տեսանելի պիտի ըլլայ Լիբանանի մէջ։

ԵՐԵՔ ՅԱՆԴՈՒԴՆ ՆԱՒԱՐԿՈՂՆԵՐ

Երեք յանդուգն երիտասարդ նաւարկողներ հաղթապեսական խորհուրդին ներքակն ոչակցութիւն մը խնդրած են, նաւակով մը Միջերկրականը կտրելու համար։

Քաղաքապետական խորհուրդը այս երեք երիտասարդներուն դիմումը փոխանցած է տեղական կառավարութեան։

5 ՂՐՇԻ ՀԱՄԱՐ ՈՃԻՐ ՄԸ

Ապայլաքիթ Սայսոն անուն տեղացի մը տապիկ գնեց Մուհամմէտ էլ Գաշանն եւ ցնի տուրջ տարակարծութիւն մը ունեցան։ Ապայլաքիթ 5 դահեկան պակաս տալ կուզէր։ Կռիւ մը տեղի ունեցաւ անոնց միջեւ, որու միջոցին խանութպանը գաւազանով մը ծանր կերպով վիրաւորեց։

ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՊԱԼԱՏԸ ԿԸ ՓԼԻ

Առջի օր, Լիբանանի պալատին մէջ, ներքին նախարարութեան գրասենեակներէն մէկուն տանիքը փլաւ, հիւս այն միջոցին, երբ Պ. Խաժեն Բրզգալա, նախարարութեան քարտուղար դուրս եկած էր։ Եթէ ան մեկնած չըլլար, որովհետեւ հիւս իր նստած աթոռին վրայ ինկած են ծանրութիւնները կորուածպիսիներ։

400 ՀԱՆԻՆ ԿԸ ՓՃԱՑՈՒԻ

Առջի օր, արդարութեան պալատին առջեւ 400 հիւս ածիսն եւ հաւիս այրեցաւ, որոնք անցած քանի մը ամսուան ընթացքին գրաւուած էին զանազան մամանենգներէ։

ՔՐԱՆՍԱՑԻ ՍԻՐՈՑՆ ՀԱՄԱՐ

ԱԳԶԻԿ ՄԸ ԿԸ ԽԵՆԹԱՆԱԳ

Բարձր Գոմիսերութեան պալատը եկաւ առջի օր սեւամորթ աղջիկ մը, մօտաւորապէս 20 տարեկան, մարմնոր հագուած, պատմեց գլխարկ մը գլխին։ Ցրա սերեն լեզուով կը պոռար ան «Կեցցէ Ֆրանսան, կեցցէ՛ Ֆրանսական հանրապետութիւնը»։

Անոր ձայնին վրայ դուրս ելան պաշտօնեաներ եւ սպաներեն հարցուցին թէ՝ ո՞վ է ինքն եւ ինչո՞ւ կը պոռայ։ Սեւամորթ աղջիկը հպարտութեամբ պատասխանեց՝ եւ ըսաւ.

— Ես սենեկապի իշխանուհին եմ. կը ցանկամ որ սենեկապիները կուզեն երկրէն վտարել Ֆրանսան. ես պիտի հրամայեմ որ անոնք սիրեն Ֆրանսան, ինչպէս կը սիրեմ ես։

Հասկցուեցաւ որ ան Ֆրանսացի սեւամորթ սպայի մը կինն է, բայց խենթացած է։

ՏՐԱՄ ՄԸ ՍԱՏԱՆԱՆ

ՊԱՇՏՈՂՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

ԵԷԶԻՏԻ ՏԷՐՈՒԻՐՆԵՐՈՒ ՊՆՏՐ ՍԱՏԱՆՈՒԱԾ Է ՔԻՐԻՏԻ ՏԱՂ ՄԷՋ

Քիւրտ Տաղի Սեգիթի տերուիրներու պեթ, Շեյխ Տերուիշ ադա Շամս, Աթրինեն իր բնակավայրը՝ Արճոպար երթալու միջոցին սպաննուած է։

Շեյխին կ'ընկերանար Ապտալան Գեն Հասան Քանան։

Բնութիւնը ցոյց տուած է որ այս վերջինն է ոճրագործը։

Երկար բացակայութենէ մը յետոյ Ցուճաստանէն վերադարձած ըլլալով Ապտալան նկատեց որ իր պեթին համամտութեամբ իր կինը վերամուսնացած է։ Զայրոդելով գայն վերստին բերել իր ամուսնական յարկը, որոշեց վրէժ լուծել։ Օգտուելով Շեյխին տեղափոխութենէն, գայն բռնեցնեց մաուզեր ատրճանակի տասը հարուածով եւ դէմքն ալ այլակերպեց դաշոյնով մը։

Ժանտարմերին դժուարութիւն չմատեց գտնելու համար ոճրագործը որ ամէն բան խոստովանեցաւ եւ պատմեց իր ոդիսականը։

Աւելորդ չէ ըսել որ նեգիթիները սատանան կը պատեն։

ԶԱՐՀՈՒՐԵԼԻ ԱՐԿԱԾ ՄԸ ՄԷԿ ՄԵՌԵԼ ԵՐԿՈՒ ՎԻՐԱՒՈՐ

Առջի օր կէս օրէ վերջ, Թրիփոլիէն եկող իճնեաւոր մը, ձիպէյի առջեւ անկիւնէն մը դառնալու ատեն տրցեցաւ։

Ճամբորդներէն մէկը մեռաւ եւ երեքը վիրաւորուեցան։ Վարիչը փախաւ։

Այդ միջոցին անկէ անցնող բօսրի մեծ իճնեաւոր վիրաւորները փոխադրեց Պէյրութ։ Վիրաւորներ ուս գէս վիճակ մը ունին եւ խօսելու անկարող։ Այդ պատճառաւ կարելի չէ եղած ճանկալ անոնց անունները։

ՍԻՐՈՅ ՎՏԱՆԳՆԵՐԷՆ

Հասան Հեճեյի անուն մարդ մը ճանրաւոր սեւամորթ աղջիկներ էն Ֆաթման կը սիրէր։ Ֆաթմա երբեմն դրամ կուտար Հասանին եւ կը հոգար անոր ծախքերը։

Առջի օր երբ Ֆաթման մերժեց դրամ տալ, Հասան դաշոյնը ճանկեց եւ Ֆաթմայի դէմքն ու ժարմնին զանազան մասերը վիրաւորեց։ Հասան փախաւ եւ ցարդ չի ձերբակալուեցաւ։

ՀԱՃՆՈՑ ԵՐԵԱՏԱԿԻՆ

Հաճնոյ ճանապարհներու յիսուսակի անցած կիրակի տեղի ունեցած սգանանդէսին բանախօսած են Ճաեւ Տօքթ. Տաքեսան եւ պ. Երկաթ, որոնց անունները թիւրիմացաբար մոռցուած էին մեր նախորդ թիւի սգանանդէսի մասին գրուած նօթերուն մէջ։

ՁՈՐՍ ՄԱՐԴ ՄԷԿ ԿԻՆ

Էօրէֆիէի մէջ, չորս հոգի՝ Հասան Շաար, Ապտիլ Քաարի եւ երկու ուրիշ տեղացիներ բռնութեամբ Ալմազ Քէրէմ անուն կին մը տարին իրենց հետ եւ գայն բռնաբարելէ վերջ կողոպտեցին ունեցածը։ Կինը լուր տուաւ ոստիկանութեան եւ ձերբակալուեցան մարդակերպ հրեշները։

ԿԻՆ ՄԸ ԵՐԵՔ ԶԱՒԱԿ ԿԸ ԲԵՐԷ

Ճունիէի մէջ, եաքուպ Զուէյնի կինը երեք զաւակ բերաւ մէկ ծննդաբերութեամբ։

ԻՆՔՆԱՇԱՐԺԻ ԱՐԿԱԾՆԵՐ

Ֆրանսացի սպայ մը պ. Աւոլթ Բլանշէր, երբ իր իճնեաւարժը արագ կերպով կը քշէր, թիւ 48 հանրակառքին բախեցաւ եւ ծանրօրէն վիրաւորուելով, իսկոյն փոխադրուեցաւ հիւանդանոց։

— Երկու իճնեաւարժներ, մէկուն վարիչը Ելիաս Հասան իսկ միւսինը Հանինա Թօֆիգ, Մամբրէյնի մէջ իրար բախեցան։ Երկու վարիչները եւ Ճիւնիցի երկրաչափ մը որ իճնեաւարժներէն մէկուն մէջ կը գտնուէր, վիրաւորուեցան։ Իճնեաւարժներ եւս լուրջ վնասներու ենթարկուեցան։

ԱՇԽԱՏԱՒՈՐՆԵՐՈՒ ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՆԵՐՈՒՆ ՄԵԿՆՈՒՄԻ ԱՐԾԵԼԸ

Գրած էինք որ. Ֆրանսայի մէջ 8-15 Նոյեմբերին գումարուելիք աշխատաւորներու համագումարին համար Պէյրութէն ընտրուած են հինգ ներկայացուցիչներ, որոնց մէջ կը գտնուէր նաեւ հայ մը, պր. Մատեան։

Կիմանանք որ Բարձր Գոմիսերութիւնը արգիլած է անոնց մեկնումը։

ՀՐԱԺԱՐԱԿԱՆ

Հրատարակութեան խնդրանքի մեզի դրկուած է հետեւեալ ճանամը.—

35 տարիէ իվեր կը պատկանէի Ս. Դ. Հնչակեան կուսակցութեան. կը հրաժարիմ սոյն կուսակցութենէն, ինձ վերապահելով հրաժարման պատճառները։

ԹՈՐՈՍ ՓԻԼԻՊՊՈՍԵԱՆ

27 Հոկտ. 931 (Տեսարացի)

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ԱՍՏՂԸ (L'Etoile du Foyer)

Ինչո՞ւ համար վնասել կորուստի դատապարտուած վարձ մը, տան մը համար, որուն սեփականատէրը պիտի չի կրնաս ըլլալ։ «Լէքթուալ ֆիւ Ֆուայյէն» Ձեզ կը մատուցանէ Ձեր տան սեփականատէրը ըլլալու միջոցը՝ պայմանած ամէն առաջ ձեր պարտքն ազատել կարենալու իրաւունքով։

Ընդհ. Գործակալութիւն
Պուրճ, պտնդոդ Սավաիա,
Գէյրու թ.

Տքթ. Բ. ԳՈՒԼԱԳԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ՝ ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹԱՅԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐԷՆ

Կը դարմանէ գիտական ամենավերջին մեթոտներով, բոհեմու, սատմոհսի, ապիհներու լեարդի ամէն տեսակ հիւանդութիւններ։ Հին եւ նոր չեռմամիզութիւնը իր բոլոր բարդութիւններով, ինչպէս նաեւ Ֆրանկախտ եւ մորթային հիւանդութիւններ։

Առաջ, արմատական եւ բարեխիղճ դարմանում։

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր, բացի կիրակի, իր նախկին դարմանատան մէջ. ժամը 8—12 եւ 2—6 ու մասնաւոր ժամադրութեամբ։

Երեքշաբթի օրերը, ժամը 2—5 վկայեալ ԱԳԲԱՏՆԵՐՈՒ ՀԸՐ

Ժողովրդական Հաստատութիւն՝ բիւ 8

ՏԷՐ ՄԵԼՔՈՆԵԱՆ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

ՆՈՐ ՍՏԱՑԱՒ

Անգլիական ամենաարժէքաւոր կերպասներ

ԹԱՒԻՇ, ԲՕԲԼԻՆ, ՄԵՏՏԱՔՍԵՂԷՆ ԵՒՆԵՒՆ

ԵԱՐՏԱՑՈՎ ԵՒ ԿՇԻՌՈՒԹՈՎ

ՀՈՐՍ ԳՆԱԾ ԵՆ ԱՆՀԱՄԵՄ ԵՒ ՄԵԾ ԽՆԱՄՔՈՎ

ԳԻՆԵՐԸ ԽԻՍՏ ԱԺԱՆ

ՓՈՒԹԱՑԷ՛Ք, ՔԱՆԻ ԴԵՌ ՉԵՆ ՍՊԱՌԱԾ

Կարի եւ ձեւագիտութեան դասընթացք

Տիկին Տիթա ՄԱՆԿԵԱՆ

(ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԷՆ)

Ցայսմիկ դերձակուհի տիկին Տիթա Մանկեանի ձեւագիտութեան դասընթացքը կ'սկսի աւսոյս 20ին։ Արձանագրութիւնները կ'սկսին աւսոյս 10ին, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 8—12, իր նախկին տեղը, Հէյրութ՝ տը Թրուա Տօքթէօրսի ճիշդ դիմաց, Կուբօ փողոց։

Երեք ամսուան մէջ. ամենավերջին մեթոտներով եւ արդիական միջոցներով կը սորվեցնէ ձեւագիտութեան բոլոր բարդութիւնները և կ'օժանդակ Բ. Գոմիսէրութիւնէն հաստատուած վկայականներով։

Համոզուելու համար անգամ մը դիմեցէք իր 50է աւելի շրջանաւարտներուն։

ԱԶԴ

Նոր Մարաշի նորակառոյց սրբոց Գառնասնից Մանկանց քարաշէն եկեղեցւոյ օծման արարողութիւնը պիտի կատարուի յառաջիկայ 1 Նոյեմբեր 15 կիրակի ցիսնակաց Բարեկենդանի օրը մեծ շուքով եւ հանդիսաւորութեամբ ձեռամբ Ն.Ս.Օ. ծուրիէն Բարգէն Ա. Արծուակից կաթողիկոսի եւ մասնակցութեամբ նորին Գերապատուութիւնի Տ. Նդիսէ Կարսեան Արքեպ.ի եւ Տ. Շնորհ Գասպարեան եպիսկոպոսի, հանդիսական դասուն եւ Եպիլիասի դպրաց դասուն։ Պիտի պատարագէ նորին Վեհափառութիւնը։

Կը խնդրուի չի խոչանցել։

ՇԻՆՈՒԹԵԱՆ ՅԱՆՁՆԱԽՈՒՄԸ

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

Բնիկ Կարսեցի Եպիսկ Միհասեան անուն երիտասարդ մը, հօր անունը Յովհաննէս, կը փնտռի իր եղբայրը Հրաչեայ Ցառութիւնեանը, որ հայկական բանակի 6 ոդ գունդին մէջ կը ծառայեր եւ 1921ի անուար պատերազմին գերի ինկած էր թիւրքերու ձեռքը։

Եղիսէն պարագսներու բերումով Գարսկասան կապասանի եւ անկէ ալ կուգայ Հայէպ, ուր կը տեղեկանայ որ եղբայրը՝ Հրաչեայ Ցառութիւնեան կը գտնուի Պէյրութ, եւ կը գործէ իբրեւ մեքենավար երկաթուղային գնացքի մէջ։

Լուր ունեցողներէն կը խնդրուի իմացնել Հալէպի Ազգային առաջնորդարան։

ՓՈԽԱՆ ՇՆՈՐՀ. ՀԵՌԱԳՐԻ

Պրն. Հրանդ Նահապետեանի ընդ Օր. Սիրանոյշ Գէորգեանի ամուսնութեան առթիւ փոխան շնորհաւորական հեռագրի՝ Դամասկոսէն Տիարք Յովհաննէս Գուլյուժեան և Խ. Փարզատեան 100 ական ղ. ս. կը նուիրեն Մայրիթէնի թոռ-սատանային իսկ Դանիէլ ախուան, Պէքիրեան եղբարք և Գ. Հայկականեան 100ական ղ. ս. Դամասկոսի Միացեալ Վարժարանին։

Խ. ԹԻԹԻՒՆՃԵԱՆ
(ՏՕՔԹՕՐ ԻՐԱՒԱԲԱՆՈՒԹԵԱՆ)
ՓԱՍԱԳԱՆ
Կ'ստանձնէ ամէն տեսակ գործեր
ՄԱՏՉԵԼԻ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐՈՎ
Գրասենեակը բաց է 9-12 եւ 3-6
Հասցէ՝
ԽԷՆ ԱՆԹՈՒՆ ՊԷՅՐՈՒԹ

52 ՄԻՋՆԱԲԵՐԴԻՆ ԼՐՏԵՍԸ

նայեցէք, զօրքերը կը նահատակուին և երիտասարդ Ֆրանսացի մը չորս հովերուն կը ցանէ կառավարիչին ծրագիրները։։։ Եւ լրտեսները, որոնցմով լեցուն է քաղաքը, կը տեղեկացնեն հոն ուր պէտք է...։ Ինչ կը զարմանաք որ պատերազմը անպատասխ կ'ընթանայ։ Թշուառակ՝ն...։

— Այո՛, իրաւունք ունիք, ես ալ այդ կը բացատրէի իրեն, վրայ բերաւ Ֆատէ։ Սակայն երբ գինովնայ՝ ըսածը թողածը չի գիտեր։

— Ինչո՞ւ կը խմցնես, գոռաց քօրսիքացին։ Խելքդ գլուխդ ժողվէ...։ Դէմքիդ ես չեմ հաւնիր...։ Բաւուէ՛ ասկէ, ապա թէ ոչ քեզի ալ դաս մը կուտամ, գաղա՛ն, որ աս տարիքը տղայ մը կը խմցնես...։

Ֆատէի ուզածն ալ աս էր։ Վախէն՝ նկը դողալ վատ արարածը։ Փախաւ։

Այն ատեն քօրսիքացին կանչեց տիկին Մարշալը։

Տիկին Մարշալ որ աղմուկը լսելով վազած էր, խանութին եւեւը կը գտնուէր։

— Սափոր մը ջուր բերէք։

Քօրսիքացին ջուրը թափեց Ժանի վրայ որ ուշաբերուեցաւ անմիջապէս այս լոգանքով։ Ամօթահար էր և զողզողուն։

— Փսխէ՛ վրաս, պզտիկ սրիկայ. անաւասիկ տիկ. Մարշալ պիտի բերէ։

Այքերը խոնարհած՝ Ժան հնազանդեցաւ։ Սակայն բաճկոնը չկրցաւ հանել ամբողջովին՝ վիրակապին պատճառաւ։

— Ի՞նչ ունիս։ Վիրաւո՞ր ես։

— Այո՛, քիչ առաջ, ռոուվբի կտորով մը, նոյն իսկ չատ գոհ եղայ։

13 ՄԻՋՆԱԲԵՐԴԻՆ ԼՐՏԵՍԸ 49

Եւ մինչ իր վիրաւոր ձեռքը կը կապէր թաշկինակով, ուրախութեան ձայներ կը բարձրանային բոլոր տուներէն, «ողանաւը՝ զարնուեցա՛ւ...։» Վազեց շուկային հրապարակը որպէսզի աւելի լաւ տեսնէ օդանաւը։ Նշմարեց որ հեռագնաց մեծցող ու միացող զանգուած մը ինկաւ պատնէշներուն վրայ։ Ժան կը խենդանար ուրախութենէն։ Արկածին վայրը վազեց։ Հոն հանդիսաներուն առաջիններէն մէկը եղաւ։ Բայց, ցաւ ի սիրտ, ժողովայ պահականոցին պետին հրամանին վրայ հարկադրուեցաւ հեռանալ։ Արդարև, օդանաւը կրակ առած էր և պայթիւնէ կը վախցուէր։ Ժան կեցաւ հեռուն՝ պարտուած թշնամին տեսնելու հաճոյքը ըմբոշխնելով։ Ու կը խորհէր թէ քիչ առաջ ինչ բոլոր գեղանները պիտի յարձակէին վրայնին։ Ցետոյ՝ այքերը ուրախութեամբ արբշիռ՝ Սէնթ-Վիքթոր թաղը գնաց։ Սակայն ձեռքը կը ցաւէր։ Սէնթ-Քլէքերին հիւանդանոցը մտաւ։ Շնորհալի հիւանդապահուհի մը վերքը կապեց։ Վերքը հազարապետին կողմէ քննուելով՝ թեթև գտնուեցաւ, և թրոչունի պէս զուարթ՝ իր թաղը թափառիլ սկսաւ։ Այսպէս Ֆատէի հանդիպեցաւ։

— Բարև՛։ Ի՞նչպէս ես, վիրաւորուա՞ծ ես։

— Այո՛, սիրելիս, քիչ առաջ։ Ռուվբի կտորէ մը։ Հոգ չէ, սակայն։ Ցեսա՞ր Գերմանացիին իմացար։

— Ի՞նչ իմացէ՛։ Եւ ատոր համար ուրախութեան մէջ ես։

— Անշուշտ։ Բայց ատկէ զատ ուրիշ բաներ ալ կան։

— Գատմէ տեսնեմ։ Ինծմէ մէյմէկ հատ կը կոնծենք։։։ Կէսօր է արդէն։

Մատն այրի տիկին Մարշալի, որ փոքր ճաշարան մը

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

Անգլիական Ընտրութիւններու ԱՌԱՋԻՆ ԱՐԴԻՒՆՔՆԵՐԸ

Պահպանողականները կը տանին

Հսկայական յաղթանակ մը

Լոնտոն 28.— Առաւօտուայ ժամը 4ին պահպանողականները ունէին 221 աթոռ, աշխատաւորականները՝ 23, ազգայնական—ազատականները՝ 35, ազատականները՝ 2, աշխատաւորական—ազատականները՝ 4, ազգայնական անկախները՝ 3.

Պահպանողականները կը շահին 100 աթոռ, աշխատաւորականները կը կորսնցնեն 112.

Ութը աշխատաւորական նախկին նախարարներ, որոնց մէջ Հէնտերսըն՝ կուսակցապետ, պարտուեցաւ.

ՊԱԼՔԱՆԵԱՆ ՀԱՄՍԺՂՈՎԸ Պ. ԼԻԹՎԻՆՕՖ ԷՆԿԻՒՐԻԻ ՄԷՋ

Անկարա.— Պ. Լիթվինօֆ հոս հասաւ ժամը 9,30ին:

ԳԱՂԹԱՑԻՆ ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍԸ

Փարիզ.— Իր բացուվէն ի վեր գաղթականին ցուցահանդէսը ընդունեց 30 միլ. այցելուներ.

Էնկիւրի.— Զազին փակելով Պալքանեան հանաժողովը, յիշեցուց որ Պալքանեան ազգերու պատմութիւնը կը ներկայացնէ ամէնէն ցաւալի կողմերը որոնց մէջ իր ենց բաժինը ունեցան բոլորը, բայց ասիկա պէտք չէ մոռցնէ որ բոլոր Պալքանեան տէրութիւնները կուգան կեդրոնական Ասիոյ նոր օրրանէն.

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Լոնտոն.— Ս յսօր տեղի կունենան ընդհանուր ընտրութիւնները. Ինը կուսակցութիւններու աննախընթաց դէպք մը Անգլիոյ պատմութեան մէջ ու կը խնդրեն երկու սեռէն երեսուն միլիոն ընտրողներու բուէները. Ազգային կառավարութեան կուսակցութեան մը յաղթութիւնը կը նախատեսուի:

ՊՐԻՒՆԻՆԿԻ ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Պերլին.— պրն. Պրիւնինկի հետ ունեցած տեսակցութենէ մը յետոյ, պրն. Կրանտի յայտարարեց թէ կարծեաց փոխանակութիւններ ունեցած են միջազգային բնոյթ ունեցող քաղաքական և տնտեսական մեծ խնդիրներու մասին որոնց լուծումը ստանալը օրէ օր ստիպողական կը դառնայ.

Փարիզ.— Դիտութեանց կաճառին պաշտօնական մէկ զեկոյցին հաստատելն, նկարիչ բիմիագէտ պ. Մարօժը հին նկարչութեան գաղտնիքը գտեր է. (Մ. Խ. կերևայ թէ հին նկարները ճանչնալու կամ բնորոշելու գաղտնիքն է.)

ՀԻՆԱԶԻ ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՀԵՐՔՈՒՄԸ

Լոնտոն.— Հինազի դիւանագիտական ներկայացուցչութիւնը շատ կարուկ կերպով կը հերքէ Երուսաղէմէն տարուած այն լուրերը որոնց հաստատելն Հինազցիք կը պատրաստուին յարձակելու Անդրյորդանի վրայ. սոյն լուրերը բոլորովին անհիմն են.

Հինազի դիւանագիտական ներկայացուցչութիւնը կաւելցնէ նաև թէ Իպն էլ Սուուտ թագաւորին ամենամեծ բաղձանքն է իր դրացիներուն հետ բարեկամօրէն ապրիլ:

Պ. ԼԱՒԻԼ ՆԻՒ-ԵՈՐՔԻ ՄԷՋ

Նիւ-Եորք.— Պ. Լաւալի այցելութեան պաշտօնական մասը վերջացած է. Պրն Լաւալ այցելեց Նիւ Եորքը մասնաւորապէս ֆրանսական գաղութը և իմբաստ Սթէյթ Պիլդինկը.

Պրն. Սթիմսըն յայտարարեց թէ պ. Լաւալի և պ. Հուվերի խօսակցութիւնները հաստատեցին ամէն ինչ որ նախատեսուած էր. Պարտուց հատուցումներու և ռազմարարի վերաբերեալ խնդիրներու շուրջ շատ կարևոր այցելութիւններ ստացուեցան. Նիւ Եորքէն մեկնելէ առաջ պ. պ. Հուվերը և Լաւալ զոհունակութեան հեռագիրներ փոխանակեցին. իր հրաժեշտի ճառին խօսած մէկ ճառին պ. Լաւալ խնդակցութիւն յայտնեց իր պաշտօնին ամողութեամբ պատկուած ընդունելութեան համար.

ՏՔԹ. Մ. Ս. ՏԱՔԷՍԵԱՆ

Նախկին Ներքին բժիշկ թաղապետ. Հիւանդանոցին
Այժմ Ծայրն բժիշկ St. ELIE Հիւանդանոցին

ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԵՐ
ՆԱՀԱՐԻ ՈՍՏԻԿԱՆԱՏԱՆ ԴԻՄԱՑ ԻՐ ՔԼԻՆԻՔԻ ՄԷՋ

Ամեն օր (Կէսօրէ առաջ 10—12
(Կէսօրէ վերջ 1 — 3

ՄՆԹ.— Հիմզաբրի եւ տարաբ կէսօրէ վերջ ադիտա հիւանդներուն ձրի։

Տօք. Խ. Դրիգորեան

Հիւանդ կ'ընդունի իր սեփական տան նոր դարմանատան մէջ, ամէն օր ժամը 8—6.

Նոր քլինիքի հասցէն.—

Հին դարմանատան ժամ. Նէհր գացող թրամվայի գծին վրայէն դէպի Դարանթինա դարձող մեծ ճամբու վրայ (Իպրահիմ փաշա փողոց) ձախ կողմը։

ՏՕՔԹ. ԳԷՈՐԳ ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat նախկին Interne եւ այժմ մնայուն ՄԱՍՆԱԳԷՏ բժիշկ Ֆրանսական հիւանդանոցի ԱՂԻՒՐԹԻ, ԿՈՂՈՐԴԻ, ԱԿԱՆՋԻ և ԳԼԽՈՒ հիւանդութիւններու բաժնին:

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 2—6
իր գլխաւոր մէջ rue de Damas, No. 15
Հիւանդները ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի բարոյով:

Աղքատ հիւանդներու ձրի դարմանում, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12, հիւանդանոցի դարմանատան մէջ։

Ի ԳՆԷ ԴՈՒՆ ՔԷՋԻ եւ ԱՍՏՂԸ ՔԷՋԻ ՊԻՏԻ ՕԳՆԻ

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ
(L'ETOILE du FOYER)

Առևտրական և երկրագործական ժողովրդային վարկի հաստատութիւն
Անանուն ընկերութիւն՝ դրամագլուխ՝ 3,000,000 ֆրանք.
որ կրնայ 3.000,000,000 ֆրանքի բարձրացուել վարչական խորհուրդի պարզ որոշումովը։

Կեդրոնատեղի.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՈՐՄԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Արեւելեան պետութեանց
Սավոյ Օթէլի բեռնի, Պուրն, Գիյրուք

ԵԼԵԻՄՏԱԿԱՆ ՃԻՒՂ

Աւանդի պայմանագրութիւնմ

ՕԺԻՏ

Երաշխաւորեալ տոկոս 6%։ Ասկէ զատ մասնակցութիւն ընկերութեան շահերուն։

ԿԱԼՈՒԱԾԱԿԱՆ ՃԻՒՂ.

ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱՑՈՒՄ

Կալուածի վրայ փոխատուութիւնք

վճարելի 10—15—20 տարիէն. որոշուած պայմանաժամէն առաջ ուզողը կրնայ վճարել։

ԸՆՏԱՆԵՐԻՆ ԱՍՏՂԸ ընկերութիւնը ներկայիս 75,000է աւելի անդամ ունի։ Մինչև 1 Ապրիլ 1931 Ընտանիքին Աստղը 135 միլիոն փոխ տուած է, գրաւով 500 միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ։

Ամեն բղթակցութիւն ուղղել՝ B. P. 821, Beyrouth

ՕԹԷԼ ԱԼԷՆՊԻ
Hôtel ALLENBY

ԱԼԷՄՊԻ ՓՈՂՈՑ
ԹԷԼԷՖ. C-22
ՀԵՌԱԳԻՐ HOTEL ALLENBY
Հայկական նոր օթէլ. անուանի չափ փառաւոր, անբաղդատելիօրէն մարուր, շքեղ տեսարան, բոլոր սենեակները փողոցի երես, խնամուած սպասարկութիւն.

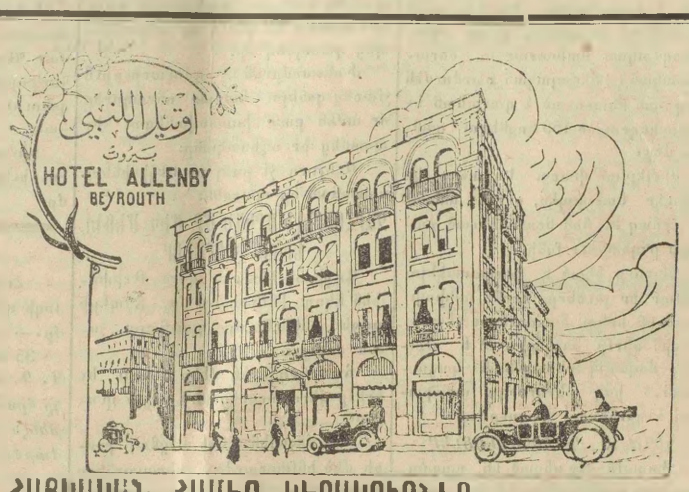

ՀԱՑԿԱԿԱՆ ՀԱՄԵՂ ԿԵՐԱԿՈՒՐՆԵՐ
ՇԱՏ ԴԻՒՐԱՄՍՏՋԵԼԻ ԳԻՆԵՐ ԴԻՄԵՑԷՔ ԵՒ ՊԻՏԻ ՀԱՄՈԶՈՒԹԻՒՆ
Տէր եւ տնօրէն՝ ՎԱՀԱՆ ՏԻՐԱՑՈՒԵԱՆ

ՏՊԱՐԱՆ ԱԶԴԱԿ

Ելեկտրաշարժ տպագրական մեծ եւ փոքր մեքենաներ եւ հայերէն, արաբերէն ու ֆրանսերէն ամէն տեսակ տառեր.

«Ազդակ»ի տպարանին մէջ կը տպուին «Ազդակ»էն զատ «Լիտ Իլ Ճէտիտ» արաբական 8 էջնոց մեծ օրաթերթը եւ երկու արաբերէն շաբաթաթերթեր՝ «Էլ Թէլրաֆ» եւ «Էլ Եարպազաթ»։

Տպագրական ամէն տեսակ գործերու համար ունի առանձին բաժին մը՝ բոլորովին նոր տառերով եւ մասնաւոր տպագրական գործիքներով։

ՍԱԿԱՐԱՆ ՊԷՏՐՈՒԹԻՒՆ
30 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1931

	Սուրիկ.
Եգիպտկ. Ցղեպտրմ.	504
Անգլիկն. »	491
Ֆրանս. »	125 50
Թրքական »	59
Գաստ Օթոման	150
Իտալական Լիր 100	660
Ցունական. Տրախմի 100	160
Անգլկ. ոսկի	604
Ֆրանս. »	476
Ամերիկ. »	551
Արծաթ մէջիտ	31
Գրէտի Ֆրանս. Ա.	
» » Բ.	
» » Գ.	

Մեծերեան եղբարք Բիւ Ֆոս
Թելէֆոն՝ 5-19

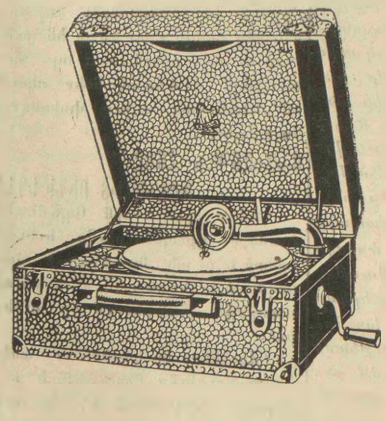

Տոկուն շինուածք
Վայելուչ տեսք
Հնչուն եւ բնական ձայն
Անոնք յատկանիշներ՝

ՈՐՈՆՑՄԱՄԲ ԿԸ ՁԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐԸ

Պատրաստուած վերջին կատարելագործեալ դրութեամբ, Անգլ. ամենաանին եւ ամենաամեծ ընկերութեան կողմէ

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd
(of London)

ԱՓՕԼԼՕ՝ ՖՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹԱՓՈՒՈՐԸ !!!

Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէք
MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH
Փարոգրիֆ եւ ֆոնոյ՝ ամէն ձեւի, անգիտելի տարի եւ առաւելագոյն դիւրամատչելի գին, վճարումի դիւրութիւն։
Ընդհ. ներկայացուցիչներ՝ Սիրիոյ, Պաղեստինի, Անդրյորդանի, Միջագետքի եւ Կիպրոսի.— ՍԻՆԱՆԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ
SINANIAN FRÈRES, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

Վիճակահանութեանց ընդհ. գործակալութիւն
Մ. ԿԱՊՐԱՇ ՊՕՐՍԱ B. P. 422 ՊԷՅՐՈՒԹ

Մօտերս կը սկսին հետեւեալ հինգամսեայ պետական հոյակաւոր վիճակահանութիւնները, որոնք կ'ընծայեն շահելու ամենէն մեծ հաւանականութիւնը եւ բոլորն ալ կազմակերպուած են իրենց կառավարութիւններուն կողմէ:

ՏԱՆԶԻՄԱՐԳԱ (55ոց):— Ա. բիլեթը կը սկսի 10 Նոյեմբերին։ 50,000 բիւ՝ 21,125ը շահող։— Կարելի է շահիլ մինչեւ տարի ՀԻՆԳ ՄԻԼԻՈՆ ժրֆ.։
Ցամսերը կ'արժեն՝ մէկմի բիլեթի եռամսեայ՝ Ա. դրս. 1,000 (լմաց տասս)։ Կայ նաեւ 1Ա, 1Բ, 1Գ եւ մէկ ուրիշ տասս։

ԱԻՍՏՐԻԱ (26ոց):— Ա. Թիլեթը կը սկսի 12 Նոյեմբերին։ 84,000 բիւ 42,000ը շահող։— Կարելի է շահիլ մինչեւ տարի ՄԻԼԻՈՆ ժրֆ.։
Ցամսերը կ'արժեն՝ մէկմի բիլեթի եռամսեայ՝ Ա. դրս. 1,000 (լմաց տասս)։ Կայ նաեւ 1Ա, 1Բ եւ մէկ ուրիշ տասս։

ԵՈՒՏՕՍԼՕՎԻԱ (28ոց):— Ա. բիլեթը կ'սկսի 19 Նոյեմբերին։ 100,000 բիւ։ 50,000ը շահող։— Կարելի է շահիլ մինչեւ տարի ՍԱԼՍ ՄԻԼԻՈՆ ժրֆ։
Ցամսերը կ'արժեն՝ Ա. դրս 600 (լմաց տասս)։ Կայ նաեւ 1Ա, եւ 1Բ։

ՉԵԽՈՍԼՈՎԱԿԻԱ (26ոց):— Ա. բիլեթը կը սկսի 25 Դեկեմբերին։ 165,000 բիւ՝ 82,500 շահող։ Կարելի է շահիլ տարի ՀԻՆԳՈՒՆ ՄԻԼԻՈՆ ժրֆ.։
Ցամսերը կ'արժեն՝ մէկմի բիլեթի եռամսեայ՝ Ա. դրս. 600 (լմաց տասս)։ Կայ նաեւ 1Ա, 1Բ եւ մէկ ուրիշ տասս։

Բոլորին բլանները և շահող թիւերու ցուցակները ձրի։ Վաճառողներուն և մէկ ամբողջ աւելի տոմսակ գնողներուն մասնաւոր զեղչ։— Ամիսը մինչև 250 ս. դրչ.ի ապոպրանքներուն փոստի ծախք չի պահանջուիր։ Աւելի մանրամասնութեանց, ինչպէս և տոմսակ գնելու և շահածները գանձելու համար դիմել Վիճակահանութեանց Ընդհանուր Գործակալութեան (Մ. ԿԱՊՐԱՇ) ՊՕՐՍԱ—Պէյրութ (B. P. 422)։

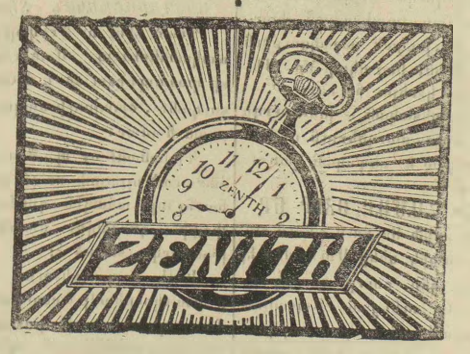

«Time is money»
Ժամանակը ոսկի է

ԶԷՆԻԹ

ԺԱՄԱՑՈՒՅՑԸ ՇՆՈՐՀԻՒ ԻՐ ԱՄԵՆԱՃՇԳՐՏՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՃՇԳՈՒԱՇՈՒԹԵԱՆ

անգուգական յատկութիւններուն ձեզի դրամ կը տահեցնէ առանց դժուարութեան, կարելիութիւն տալով խնայելու ձեր բոլոր ենթերու անգամ։

Ունիցիք ժամացոյցներու ամբողջ շարք, ոսկի, արծաթ եւ ցիրեր, կիներու եւ այրերու համար։

Կ'ԱՊԱՀՈՎՈՒՄ ՆԱԵՒ ԲՈԼՈՐ ՆՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ՝ ԱՄԵՆԱՆՊԱՍՏԱՒՈՐ ՊԱՏՄԱՆՆԵՐՈՎ
Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ ԽԱՉԱՏՈՒՐ ՇԱՀԻՆ (Ֆօշ փողոց)
Վաճառատուն՝ Վէյկան փողոց, քաղաքապետարանի դռան կից։

Կեանքի սղութեան դէմ!

Այլեւս ոչ ներկայացում ոչ նուագ առանց նուագը ձեր տան մէջ։

ՕՏԷՕՆ

Սկաւառակի եւ ֆոնոֆյայտնի մարքան ձեզ այս կը մատուցէ քիչ դրամով ամէն գիշեր ընտիր նուագ լսելու հաճոյքը։

Գնեցէք ՕՏԷՕՆ ֆօնօ մը որմէ անկասկած պիտի հմայուիք եւ նշորհիւ այս հոյակաւոր մարքայի սկաւառակներուն շարունակական ժամանման, կրնաք ամէն իրիկուն, Ձեր տուներուն մէջ վայելել ամենամեծ նուագահանդէսները եւ նուագները, իրենց վերջին ստեղծագործութիւններով։

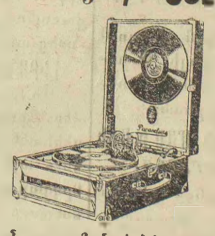

Այլեւս ոչ ներկայացում եւ ոչ այլ նուագահանդէս. այդ բոլորը ունենալ ձեր տան մէջ միակ միջոցն է կեանքի սղութեան դէմ իսկապէս պայքարելու։

կը բանեցնէր։

Ժան դարձեալ ուպարեց, դրուելով գոնէն ներս երկրորդ սեղանը, որ Նստաւ կոնակը դարձուցած դրան։

Ժան դիմացը նստաւ։

— Ըսէ տեսնեմ հիմա. չեղ այսքան ուրախացնողը ի՞նչ բան է։

Ժան՝ մէկ կողմէ խմելով՝ սկսաւ պատմել հօրմէն ու քրոջմէն սաստցած լուրերը և այնքան ինքնիրմէ ելած կը խօսէր որ չէր նշմարեր թէ Լիւսիէն մէկ կողմէ քօնեաք կը լեցնէր իր դարձեալ դրին մէջ։ Անոնց օրէն կը խմէր և հետզհետէ աւելի պերճախօս կը դառնար։

— Տեսնէի՛ր թշնամիին օդանաւը։ Ի՞նչպէս վար ինկաւ։ Հատ մը ալ պակսեցաւ։

— Գերմանացւոց օդանաւերը շատ չ'իյնար, պատասխանեց Լիւսիէն։

— Ի՞նչ, զոյց երիտասարդը կատղած։ Ահագին թիւով օդանաւերն կ'իյնայ։ Ճանճի պէս։ Բոլոր գինուորները կը պատմեն։

— Սակայն միշտ նորեր կուգան, բսաւ Ֆատէ որ կ'ուզէր Ժանը բարկացնելով խօսք քաշել։

— Անոնց դալուն վերջը պիտի հասնի մօտերս։

— Կը կարծե՞ս, ապուշ։

— Այո՛, պիտի տեսնես և պատճառը կայ։ Ինծի նայէ, իմ գիտցածներս եթէ ամէնը գիտնային...։ Գերմանացիները պիտի կենան. այո՛, պիտի կենան։

— Իրենք իրե՞նց։ Շատ յիմար բան կ'ըլլար։

— Ո՛չ, իրենք չէ որ պիտի կենան։ Մենք պիտի չնահանջենք ա՛լ ես ու պիտի յարձակինք անոնց վրայ։

— Դուն երազ կը տեսնես... Բանակը ի վիճակի չէ

յարձակողականի։

— Ի վիճակի չէ՞...։ Մառնի վրայ սքանչելի դիրքի վրայ է։ Դաշտին մէջ, պիտի տեսնես, ի՞նչ հարուած պիտի տրուի։

— Զայնդ կտրէ՛։ Դուն երազ տեսած ես...։

— Երա՞զ...։ Ո՛չ, բարեկամ, ես չեմ երազած։ Եթէ դուն ալ ինծի պէս զօրավարին ըսածները իմացած ըլլայիր չէիր ըսեր թէ երազած եմ...։ Երազած եմ, հա՞... ապուշ...։

Ֆատէ ներսէն կը խնդար։ Չէր յուսար թէ իր խրմցնելիքը ըմպելիէն կրնար ոյսքան օգտուիլ։ Ինք կը լուէր։ Գիտէր գինովութեան ազդեցութիւնը և վստահ էր որ Ժան պիտի ըսէր ամէն բան. բոլոր գիտցածը մէջտեղ պիտի դնէր։

— Այո՛, բարեկամ, անոնց խերը պիտի ա...ա... նիծեն Մ...ա...ռնի մէջ։ Երա՞զ տեսած եմ...։ Ցիմա՛ր։ Մինչև իսկ յա...արձա...ակումը պիտի բ... ըլլայ...

— Ե՞րբ։ Հարցուց Ֆատէ, երիտասարդին ձեռքերը իրենցներուն մէջ սեղմելով։

Ֆատասխանը չտրուեցաւ։ Ժան քթին բերնին սոսկալի հարուած մը ուտելով՝ գետին կը գլորէր։

Ֆատէ, չփոթած, ոտքի կանգնեցաւ։ Փախչիլ եղաւ առաջին գաղափարը։ Սակայն վախնալով որ կասկած կը հրաւիրէ իր վրայ՝ չփախաւ. ուզելով ճանչնալ ինքնութիւնը այն անձին որ ապտակած էր իր ընկերը։

— Սրիկա՛յ... գոյց մարդը որ Բէյրի քօրսիքացի պաշտօնեան ըլլայը տեսնուեցաւ երբ բէյրիրին նետեց վրայէն։ Զօրավարին ծառայութեան մէջ գտնուի՞լ եւ լրտեսութի՞ւն ընել...։ Ձե՞ս գիտեր թէ իրաւունք չունիս պատմելու այն ամէնը որ հոն կը խօսուի։ Ասկէ վերջ բերա՞նդ պիտի չբանաս, թշուառական։ Սուրը